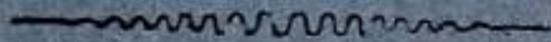

ΣΥΝ
Δ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ
ΚΑΙ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΗΣ.

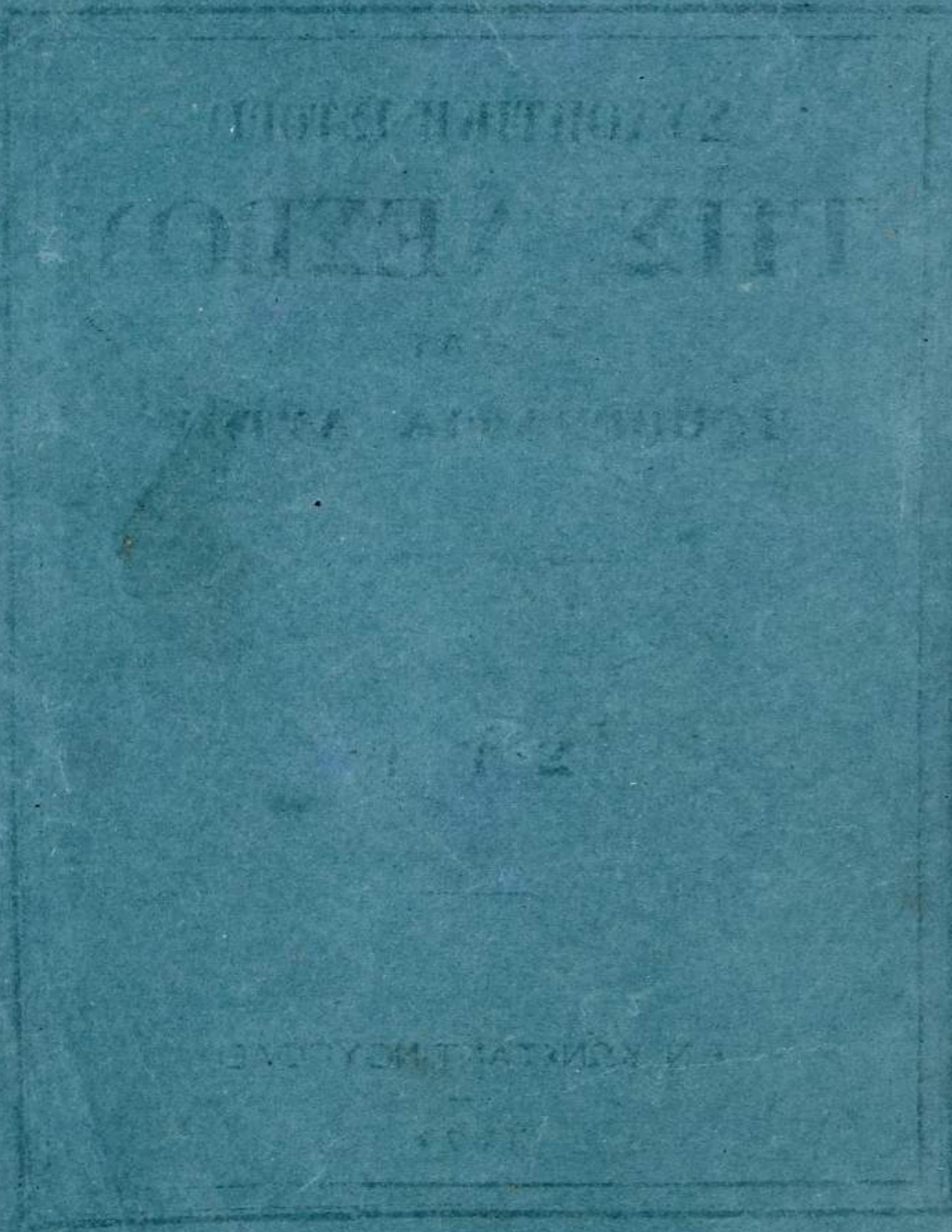
ΥΠΟ
Σ. Γ. Τ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1874.

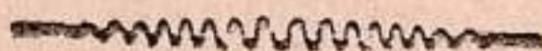

Δα

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΚΑΙ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΗΣ

ΥΠΟ

Σ. Γ. Τ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

1874.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΤΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗ ΠΟΛΙΣ
ΤΗΣ ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΗΣ ΜΟΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΜΙΤΥΛΗΝΗ

ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΝ ΤΑΥΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ παντελὴς ἔλλειψις ἱστορίας τῆς νήσου Λέσβου ὁσημέραι ἐπαισθητῆ καθισταμένη με προέτρεψε νὰ προβῶ εἰς δημοσίευσιν ἱστορικῶν καὶ τοπογραφικῶν τινῶν σημειώσεων, ἅς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν αὐτῇ διαμονῆς μου συνέλεξα. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ πλήρῃ τῶν περὶ Λέσβου εἰδήσεων τοῦ σοφοῦ Γερμανοῦ Πλενίου εὔρηται καὶ ὅσον οἶόν τε ἀκριβοῦς περιγραφή τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Νήσου ἣν ἀναγκασιότατην θεωρῶ ἤδη μάλιστα ὅτε τῶν ξένων τινὲς οὐ παύονται δυστυχῶς ἀπὸ τινος σφαλερᾶς καὶ γελοιωδεστάτας εἰδήσεις περὶ τῆς Νήσου ταύτης ἐχθρικῶς διαδίδοντες.

Τὴν συλλογὴν ταύτην προορίζω ἰδίως διὰ τοὺς φίλους συμπατριώτας μου θέλω θεωρήσει ἐμουτὸν εὐτυχῆ εἰάν ἀξιωθῶ καὶ εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν μόνον νὰ εὐχρεστήσω. Εὐχομαι δὲ ἀπὸ καρδίας μέσης ὅπως τὸ δοκίμιον τοῦτο χρησιμεύσῃ ὡς μικρά τις καὶ ἀσθενὴς νύξις πρὸς τοὺς ἐυναμένους τῶν πα-

β'.

τριωτῶν ἵνα ὑπὸ τῆς ἐν πολλοῖς σφαλερᾶς πρωτοπειρίας μου
ἐπωρελῶς ἐρεθιζόμενοι διασαφηνίσωσι πλεῖστ' ἄλλ' ἄγνωστα
τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀφορῶντα.

*Εγγραφον ἐν Βατούση τῆς Λέσβου τῇ 13 Αὐγούστου 1874.

Σ. Γ. ΤΑΞΗΣ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΛΕΣΒΟΥ.

ΑΡΧΑΙΑ, ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑ.

Καθ' ὅσον ἀπὸ τῶν διηγήσεων ἀρχαίων τινῶν συγγραφέων (1) δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, εἰ πρῶτοι ἐπὶ τῆς Λέσβου κατοικήσαντες ἦσαν Πελασγοὶ ὑπὸ Ξάνθου τινὸς υἱοῦ Τριόπου, τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, εἰς αὐτὴν ὁδηγηθέντες· τούτους ὕστερον, μετὰ γενεὰς ἑπτὰ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμοῦ, διεδέξαντο ἄλλοι τινες ἀποικοὶ, Μάκαρες καλούμενοι, οἷς ἀκολούθως προσετέθησαν Κάρες καὶ Τυρρῆνοί· ἐκ δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν Λέσβου καὶ ἡ νῆσος, Πελασγία καὶ Ἴσσα πρότερον καλουμένη, ἔλαβε τὴν ἄχρι νῦν σωζομένην κλησιν. Οἱ λαοὶ οὗτοι χρόνους πολλοὺς ἰδιοτρόπως ἐν αὐτῇ διαβιώσαντες, οὐδὲν ἀγαθὸν καὶ γενναῖον οὐδ' ἑαυτοῖς, οὐδὲ τῇ νήσῳ ἐν γένει διεπράξαντο, καθὰ οἱ ἀνωτέρω συγγραφεῖς ἀποφαίνονται (2).

1) Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, Στράβωνος, Πλινίου κλπῶν.

2) Τὴν πάλαι ποτὲ ὑπαρξιν τῶν Πελασγῶν ἐν τῇ Λέσβῳ πιθανολογεῖ κατὰ τοὺς σημερινοὺς ἀρχαιολόγους, τὸ ἀποκλειστικῶς Πελασγικὸν τῆς Λαρίσσης ὄνομα (Λάρισσος ἢ Λάρσο, ὡς παρὰ τοῖς πολλοῖς νῦν τῶν Λεσβίων) διότι, κατ' αὐτοὺς, ὅπου Πελασγοὶ ἐκεῖ μόνον καὶ Λάρισσαι, πρωτεύουσαι τούτων

Μετὰ δὲ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ἦτο· τὸ 1113 π. Χ. ἀρχηγοί τινες τῆς τῶν Αἰολέων φυλῆς, ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρὸς τὴν Λέσβον καὶ τὰ κατέναντι αὐτῆς παράλια τῆς Μικρασίας μετὰ πλήθους ὀπαδῶν μεταναστεύσαντες, τὰς λαμπράς καὶ ὠραίας, ὡς ὁ Στράβων λέγει, Αἰολικὰς ἐκεῖνας πόλεις ἀναδεικνύουσι, τὰς μὲν ἐκ βάθρων κτίζοντες, τὰς δὲ ὀχυρωτάτας καὶ μεγαλοπρεπεῖς καθιστῶντες, μετὰ φρουρίων, λιμένων καὶ ἀκροπόλεων, ὡς τὰς ἐφεξῆς πέντε : τὴν Ἄντισσαν πρὸς δυσμὰς, τὴν Μιτυλήνην (3) πρὸς ἀνατολὰς, τὴν

πόλεις· περὶ ὧν καὶ ὁ Στράβων εἰς βιβλ. ΙΧ 440 λέγει τὰ ἐξῆς αἰεὶς Λέσβον κατὰ τὴν ἐν Μηθύμνῃ ὁδὸν ἀπὸ Μιτυλύνης, εἰς διάστημα 50 σταδίων, εὐρίσκονται Λαρισσαῖαι πέτραι (ἐρείπια βέβαια ἀρχαιοτάτης πελασγικῆς πόλεως). Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν θέσιν «Περάδου» τοῦ χωρίου τῆς Ἄγρας εὐρισκόμενα σπουδαῖα πελασγικὰ ἔργα, οὐχὶ μικρά εἰσι μαρτύρια, ἅτινα ἄπορον ἡμῖν πῶς τῆς προσοχῆς οὕτω τῶν ἀνωτέρω διέφυγον. Οἱ δὲ Μάκαρες (ἐξ ὧν βεβαίως καὶ τὰ κατὰ τὸ ἔμβασμα τοῦ κόλπου τῆς Καλλονῆς καλούμενα νῦν Μάκαρα) ἦσαν σύντροφοι καὶ ὀπαδοὶ Μακαρέως τινὸς υἱοῦ Κρινάκου, τὸν ὁποῖον παραδέχονται τινες καὶ ὡς τὸν πρῶτον τῆς Λέσβου οἰκιστὴν, ἐξάγοντες τοῦτο ἐκ τινῶν σκοτεινῶν τοῦ Ὀμήρου χωρίων· ἄλλοι δὲ, οὐς καὶ ὁ τὴν Λεσβιάδα γράψας Κύριος Σ. Ἀναγνώστης ἀκολουθεῖ, ὅτι ὁ Κρινακίδης οὗτος Μάκαρ ἢ Μακαρεὺς ἦν διάφορος ἄλλου τινὸς μυθολογουμένου Μακαρέως, ὡς καὶ ἄλλοι ἄλλα, ἅτινα μόνῃ ἀκριβοῦς ἔρευνα καὶ μελέτη δεινοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὸς δύναται νὰ διευκρινήσῃ.

3) Ἡ Μιτυλήνη ὡς ἰσχυρὰ καὶ πολυανθρωποτέρα ἀνέκαθεν ἦν ἀπασῶν τῶν πόλεων τῆς Λέσβου πρωτεύουσα· διὸ καὶ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἱστορικῶν τῆς νήσου ἂν καὶ εἰς ὅλας ὁμοῦ τὰς πόλεις αὐτῆς πολλακίς ἀναφέρονται, κυρίως ὅμως εἰς τὴν κρατοῦσαν τῆς Λέσβου πολιτείαν τῶν Μιτυληναίων ἀνήκουσι· ταύτης τὰ δημόσια κτίρια καὶ ὁ διπλοῦς λιμὴν (βόρειος καὶ νό-

Πύρρον εἰς τὸ κέντρον, τὴν Μήθυμναν πρὸς ἄρκτον καὶ τὴν

τιος), κατὰ τὸν Πλούταρχον, Στράβωνα καὶ ἄλλους συγγραφείς, ἦσαν τὸ πάλαι περιάκουστα, ἢ δὲ φιλοσοφικὴ τῆς σχολῆς ἐπιτοσοῦτον ἠκμαζεν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε τιμήσει αὐτὴν διὰ τῶν παραδόσεών του. Εἰς τὴν πολιτείαν τῆς Μιτυλήνης δὲ, κατὰ Στράβωνα, ὑπήγετο τὸ πλεῖστον τῆς Νήσου μέρος καὶ ἅπασα ἢ κατέναντι τῆς Μικρασίας παραλία ἀπὸ Τροίας μέχρις Ἀταρνέως (Τζανδαρλί), ἣτις διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο ἀδὲ τῶν Μιτυληναίων ἀγίαλός. — Ἡ Μήθυμνα, ἣτις τὴν β' μετὰ τὴν Μιτυλήνην κατεῖχε θέσιν διὰ τε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, ἔκειτο, κατὰ τὸν σοφὸν Γερμανὸν Ποκκόκιον, εἰς τὴν αὐτὴν περίπου θέσιν, εἰς ἣν κεῖται καὶ ὁ νῦν Μόλυβος. Ταύτης ὁ οἶνος λίαν ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ὡς εὖοσμος καὶ γλυκύς. — Τῆς Πύρρας (Μπύρρας) ἴχνη, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ λόφου φρουρίου τῆς, φαίνονται, ὡς τινες βεβαιοῦσι, καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐν ἣ κατεποντίσθη τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος ὑπὸ σεισμοῦ τὸ 231 περίπου π. Χ. — Βορείως τοῦ Σιγρίου, κατὰ τὴν θέσιν «Λάψαρνα», ἐπὶ μικρᾶς τινος χερσονήσου εὔρηται ἀρχαιοτάτων κτιρίων ἐρείπια, ἅτινα, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ποκκόκιου, εἰσὶ τῆς πόλεως Ἀντίσσης, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ 167 π. Χ. πλησίον δ' αὐτῆς ὑπῆρχεν ἄλλοτε νησίδριον, μέρος τῆς πόλεως ἔχον αὐτόθι συνοικούμενον, ὑπερκατεποντίσθη ὑπὸ σεισμοῦ. — Τῆς Ἐρεσσοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς σημερινοῦ χωρίου σώζονται πολλὰ ἀρχαίων κτιρίων λείψανα, βεβαιοῦντα τὴν ἀρχαίαν τῆς πόλεως τοποθεσίαν. Ἰχνη δὲ τινὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ παλαιοῦ λιμένος μικρὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἐκεῖ που φαίνονται παρ' ᾧ ἐσχάτως ἐσκέφθησαν μὲν καὶ ἐνήργησαν οἱ Ἐρεσσοῖσι ὅπως κατασκευάσωσιν ἕτερον λίαν ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς, δυστυχῶς ὁμῶς διὰ λόγους ἡμῖν ἀγνώστους ἀπέτυχον. Μέρος τῆς Ἐρεσσοῦ ἐσώζετο, ὡς τινες βεβαιοῦσι, μικρὸν εἰσέτι πρὸ τῆς ἀλώσεως. — Ἐκτὸς δὲ τῶν πέντε μεγάλων τούτων πόλεων ὑπῆρχον ἐν Λέσβῳ τὸ πάλαι καὶ τινες ἄλλαι μικρότεραι, ὧς

Ἐρεσσὸν πρὸς τὰ ΜΔ. τῆς Νήσου παράλια· ταύτας πρῶτον μὲν διὰ τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχαίων τῆς Νήσου κατείκων καλῶς συνοικίσαντες, ὕστερον δ' ἐπ' αἰῶνας πολλοὺς βασιλικῶς διακυβερνῶντες (4) εὐτυχεῖς βαθμηδὸν καὶ ἐνδόξους κατέστησαν.

Ὁ στόλος ἐν γένει τῆς Λέσβου κατὰ Στράβωνα καὶ ἄλλους συγγραφεῖς, σεβαστὸς καὶ ἐπίζηλος καὶ αὐτοῖς τοῖς Αἰγυπτίοις, Πέρσαις καὶ Ἑλλησι τότε ἐγένετο (5). Ἡ συμμαχία δὲ παρ' ἀπάσαις ἐν γένει ταῖς γειτονεύουσαις αὐτῇ πόλεσι: Κύμη, Τήμνω, Πιτάνη, Μιρίνη, Νεοτείχω, Σμύρνη καὶ λοιπαῖς, ὡς καὶ παρά τισι τῶν κρατούντων ἔθνων πεποιητὴ λίαν καὶ περιζήτητος (6) ἐν τῇ Ἀσίᾳ πλείστας πόλεις

τὰ ὀνόματά εἰσιν, Ἀρίσθη, Πενθίλη, Μέταον, Ἀγαμήδη, Ἰερά, Λίγειρος, Νάπη, Πόλιον, Ξάνθη, Ὑπερδέξιον, Κίλαιον καὶ Σίνα, ὧν ὁ προσδιορισμὸς τῆς θέσεως ἢ ἄλλη τις αὐτῶν σχέσις εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος.—Εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐπὶ Βυζαντινῶν ἀνεδείχθη καὶ ἡ Καλλονή, ἣν Παιτόγλης τις ὀθωμανὸς μικρὸν πρὸ τῆς ἀλώσεως κατέστρεψεν.

4) Πρῶτος ἐπὶ τῆς Λέσβου τὴν εὐνομίαν εἰσαγαγὼν βασιλεὺς ὑπῆρξε λέγουσι Γράς ὁ υἱὸς τοῦ Πενθίλου οἱ ἀπόγονοι τοῦ ὁποίου Πενθιλίδαι μέχρι τοῦ 659 περίπου π. Χ. τὴν βασιλικὴν ἀξίαν διετήρησαν.

5) Πρέσβεις ποτὲ ἐκ Μιτυλήνης εἰς Σπάρτην σταλέντες, οὕτως ὁμιλοῦσι κατὰ Θουκιδίδην «Βοηθησάντων ὑμῶν προθύμως πόλιν προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα».

Μετὰ τοὺς Κάραις οἱ Λέσβιοι ἐπὶ 60 ὅλα ἔτη καὶ ἐθαλασσοκράτησαν κατὰ τὸν σοφὸν Εὐσέβιον.

6) Οἱ Μιλήσιοι, ὡς ὁ Πρόδοτος ἱστορεῖ, εἰς τὸν κατὰ τοῦ Πολυκράτους τοῦ Σαμίου πόλεμον αὐτῶν μεγάλως ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Λεσβίων ὠφελήθησαν. Ὁ δὲ Καμβύσης μὲ Μιτυληναϊκὰς τριήρεις ἱκανὰς ἦτο παρεσκευασμένος, ὅτε κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐξεστράτευεν.

τε καὶ χώρας ὤκισε καὶ κατεκτήσατο. Πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 εἰς τὸν πόλεμον ἐκήρυξε διὰ τὸ Σίγειον (7). Ἐκέρδησε τὴν
 τοῦ Ἀμάσιος ἐπωφελῆ φιλίαν (8), περιεφρόνησε τὰς ἀπειλὰς
 τοῦ τρομερωτέρου τῶν Περσῶν βασιλέως Κύρου (9) εἶδε τέλος
 πληθυσμὸν ἰδίων τῆς τέκνων ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα μυριάδας
 (10) ἐν ᾧ ὡς ἀδάμαντες πολλάκις ἐλαμπον εἰ διάσημοι ἐκεῖ-
 νοι φιλόσοφοι, μουσικοὶ αὐτῆς καὶ ποιηταί, (11) ἐξ ὧν εὐκολώ-

(7) Τὸ Σίγειον ἦν πολίχνη τῆς Τρωαδικῆς χώρας ἐν Μικρα-
 σία δι' ἣν πολλάκις οἱ Μιτυληναῖοι ἐπὶ Πιπτακοῦ καὶ ἄλλων
 αὐτῶν ἀρχόντων, πεισματωδῶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπολέ-
 μησαν.

8) Τὸ 564 π. Χ. οἱ Λέσβιοι κτησάμενοι τὴν φιλίαν τοῦ Ἀ-
 μάσιος, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἤνοιξαν οὕτω ἐπικερδεστάτην
 ἐμπορικὴν ὁδὸν μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ αὐτῶν.

9) Τὸ 555 π. Χ. Κύρος ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, ὑπο-
 τάξας τοὺς Λυδοὺς, ἐφοβέριζε καὶ τοὺς Αἰολεῖς τῆς Μικρασίας.
 Οἱ Λέσβιοι ὅμως, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ὡς πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ
 κατὰ θάλασσαν δὲν ἐτρόμαζον ποσῶς τότε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς
 τοῦ βαρβάρου.

10) Βλέπε περὶ τούτου τὴν τοῦ Σ. Ἀναγνώστου Λεσβιάδα
 σελ. 13.

11) Ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ τῷ ὄντι σεμνύνεται ἡ Λέσβος δικαιο-
 τερον, πλὴν ἐπὶ τοῖς διασήμοις ἀνδράσιν, οὓς κατὰ καιροὺς ἐ-
 γέννησεν· ἤγουν ἐπὶ τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Πιπτακῷ, τῷ ἐν Μι-
 τυλήνῃ κατὰ τὸν 6ον π. Χ. αἰῶνα γεννηθέντι, ὃν ἡ γνωρίζουσα
 γὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀρετὴν κατ' ἀξίαν Ἑλλάς, μετὰ τῶν ἑπτὰ αὐ-
 τῆς σοφῶν συγκατηρίθμησε. Ἐπὶ τοῖς κοσμήτορσι καὶ διαρρυθ-
 μισταῖς τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως: Σαπφοῖ καὶ Ἀλ-
 καίῳ τοῖς ἐκ Μιτυλήνης, Τερπάνδρῳ τῷ ἐξ Ἀντίσσης καὶ
 Ἀρίωνι τῷ Μηθυμναίῳ. Ἐπὶ τοῖς φιλοσόφοις, ῥήτορσι καὶ ἱ-
 στορικοῖς, τῷ ἐξ Ἐρεσσοῦ Θεοφράστῳ, ὃς καὶ τὸν αὐτοῦ διδά-

τατα κατανοεῖται τό τε ἀκμαῖον τῆς διανοητικῆς τῶν τότε Λεσβίων καταστάσεως, καί ἡ εἰς τὰ γράμματα αὐτῶν προαγωγὴ (12).

Ἄλλὰ δυστυχῶς τὸ 540 π. Χ. ἀπασῶν τῶν περὶ αὐτὴν νήσων τε καὶ ἐπαρχιῶν ὑποδουλωθεισῶν τοῖς πανισχύροις τότε Πέρσαις, φόρου ὑποτελής εἰς αὐτοὺς ἐκουσίως διὰ συνθηκῶν καὶ ἡ Λέσβος γίνεται, καὶ τὴν μυσαρὰν αὐτῶν κυριαρχίαν ἐφ' ἱκανὰ ἔτη ὑφίσταται, μέχρις ὅτου καταστραφεισῶν παντελῶς τῶν δυνάμεων αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰς δύο ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἐν Μυκάλῃ κρισίμους ἐκεῖνας μάχας, συγκαταρριθμεῖται τοῖς συμμάχοις τῶν Ἀθηναίων (479 π. Χ), πλείστης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως παρ' ἀπάντων ἐν γένει τῶν Ἑλλήνων ἀξιουμένη.

Τῆς δὲ πρὸς τοὺς συμμάχους διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων ὀχληρᾶς καὶ βαρείας ὀσημέραι καθισταμένης, πολλοὶ αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις συνετάττοντο· ταῦτ' ὁ ἐν τέλει καὶ ἡ Λέ-

σκαλον Ἀριστοτέλην ἐν Ἀθήναις διεδέξατο, τῷ Λεσβόνακτι, τῷ Διοφάνῃ τῷ Ποτάμῳ, τῷ Ἐλανίκῳ καὶ λοιποῖς.

12) Μετὰ τῆς ἀξιεπαίνου ὅμως ταύτης τῶν γραμμάτων σπουδῆς καὶ τῆς ἱκανῆς ἐκεῖνης εἰς τοὺς πολέμους τῶν Λεσβίων ἀρετῆς, φαίνεται ὅτι ὀλίγον συμφωνοῦσιν αἱ ἀχαλίνωτοι ἡδοναί, εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τινὰς τῶν συγγραφέων, ἦσαν οὗτοι ἔκδοτοι. Ἄλλ' οὐδεὶς πλὴν φρονῶ, (λέγει ὁ σοφὸς Γερμανὸς Πλένιος) θέλει πιστεύσει ἀβασανίστως τοὺς συγγραφεῖς τούτους τοσαῦτα ἀπηνῶς περὶ τῶν ἡθῶν τῶν Λεσβίων λέξαντας. Καὶ δὲν ἀξιῶ μὲν ν' ἀθωώσω αὐτοὺς ἀπὸ πάσης κατ' αὐτῶν κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν ταῦτα ἐκ φήμης ἐπηυξήθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ποιητῶν, χάριν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐμίσουν καὶ ἀπεστρέφοντο αὐτοὺς κατὰ πολὺ,

σβος διανοεῖται, ἀλλ' ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος λάβρος ἐπελθὼν ἀναχαιτίζει αὐτὴν πρὸς καιρὸν τῆς μελετωμένης ἀποστασίας. Τὸ 4ον ὅμως ἔτος ἀπὸ τοῦ εἰρημένου πολέμου ἦτοι τὸ 427 Π. Χ. θερμῶς καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων αὐτῇ Βοιωτῶν προτρεπομένη (13), τὴν τῆς ἀποστασίας ὑψοῖ σημαίαν, καίπερ εἰσέτι καθ' ὅλα ἀπαρασκευάστος, καὶ πᾶσαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀρνεῖται βοήθειαν· διόπερ ἐκεῖνοι, στόλον ἀμέσως κατ' αὐτῆς ἀποστείλαντες, ἀπάσας τὰς πόλεις ἐν γένει ἐκτὸς τῆς Μηθύμνης (14) καὶ ἰδίως τὴν Μιτυλήνην ἐν πυρὶ καὶ σιδήρῳ διέρχονται, φονεύσαντες ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἐκ τῶν πρωτιστων αὐτῆς πολιτῶν (15), ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ ἐπὶ πολλὰ κατόπιν ἔτη μεταξὺ τῶν πόλεων τῆς Νήσου ὡς καὶ τῶν κρατούντων τότε ἐκ τῶν Ἑλλήνων, Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων μάχαι καὶ καταστροφαὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ περὶ τὴν Λέσβον ἐκεῖναι, ἃς ἱστοροῦσι Θουκυδίδης καὶ Ξενοφῶν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἦτοι τὸ 334 π. Χ. βλέπομεν

13) Οἰκεῖοι ἦσαν οἱ Λέσβιοι τοῖς Βοιωτοῖς, καθότι οἱ Πενθιλίδαι ἐξ αὐτῶν κατήγοντο.

14) Ἡ Μηθύμνα δὲν ἤσπασθη τὸ γενικὸν τῆς νήσου ἀπάσης φρόνημα ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων γενικῇ ἐκείνῃ ἐπαναστάσει, διχονοοῦσα καὶ τότε πρὸς τὴν Μιτλ., ὡς καὶ πολλάκις ἄλλοτε.

15) Ἡ βουλή τῶν Ἀθηναίων, κατὰ Θουκυδίδην, πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν καθ' ἑκάστην ἀπ' αὐτῶν ἐκχωριζομένων συμμάχων, κατεδίκασε τοὺς κατοίκους τῆς Μιτυλήνης ἅπαντας, ὡς πρωταιτίους, εἰς γενικὴν σφαγὴν· τὸ ἀπάνθρωπον ὅμως τοῦτο διάταγμα πρὸς τὸν ἐν τῇ νήσῳ εὕρισκόμενον Ἀθηναῖον στρατηγὸν ἀνεστάλη σχεδὸν ἀμέσως, καὶ δεύτερον ταχὺ πλοῖον ἐπέμφθη ἐξοπίσω μὲ ἀναίρεσιν τῆς ἀ. διαταγῆς, τὸ ὁποῖον καὶ κατ' εὐτυχίαν ἔφθασεν ἀκριβῶς εἰς στιγμὴν, καθ' ἣν ἀνεγινώσκετο ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἡ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος ἐκείνη θανατικὴ ἀπόφασις.

τὴν Λέσβον μαστιζομένην ὑπὸ τυράννων εὖς παραχρῆμα αὐ-
τος ἐξαφανίζει καὶ συνθήκας ἐπωφελεῖς μετ' αὐτῆς συνδέσας,
γενναίως κατόπιν εὐεργετεῖ, χώραν οὐ μικρὰν αὐτῇ παρεχ-
μενος. (16)

Ἐπὶ τῶν Διαδόχων δ' αὐτοῦ, ἐν διαστήματι δύο σχεδὸν
αἰῶνων, φαίνεται μὲν καθ' ἑαυτὴν ἡ Νῆσος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
εἰρηνεύουσα, ἀλλὰ συνεχῶς ἔξωθεν παρενοχλουμένη, ὅτε ἐπὶ
τέλους καὶ ὑποτάσσεται τοῖς Ῥωμαίοις τὸ 88ον ἔτος π. Χ.
(17).

Ὡς ἐκ πολλῶν δ' εὐκόλως συμπεραίνεται, ἡ Λέσβος εἰς
τὴν τῶν Ῥωμαίων κατοχὴν περιελθοῦσα ἠρίθμει ἐκ τῶν πέντε
μεγάλων πολιτειῶν αὐτῆς τὰς τρεῖς ταύτας μόνον: τὴν Μι-
τυλήνην, Μήθυμναν καὶ Ἐρισσὸν, τῶν λοιπῶν δύο, τῆς Ἄν-

16) Παρὰ τῷ Μ. Ἀλεξάνδρῳ μεγίστην ἔχαιρον ὑπόληψιν
δύο συστρατευόμενοι Λέσβιοι νέοι, υἱοὶ Λαομέδων τοῦ Μιτυλη-
ναίου: ὁ Λαομέδων καὶ Ἐρίγειος, οἵτινες εἰς τὰ ὕψιστα παρ'
αὐτῷ ἀνῆλθον ἀξιώματα· καθότι ὁ μὲν Λαομέδων εἶχε τὴν
τῆς Συρίας ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτων ἀρχη-
γίαν· ὁ δὲ Ἐρίγειος διώκει ἅπαν τὸ συμμαχικὸν ἰππικόν· οὗτος
μονομαχήσας μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀρείων Σατιβαρνάζου
ἐφόνευσεν αὐτὸν, καὶ ἠνάγκασεν οὕτω τοὺς Ἀρείους νὰ ὑποτα-
χθῶσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

17) Κατὰ τὸν μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ τοῦ Μιθριδάτου αἵμα-
τηρὸν ἐκεῖνον πόλεμον, ἐπειδὴ ἡ Μιτυλήνη ἐδείχθη βροηθοῦσα
αὐτὸν, σταλεῖς κατ' αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν Ῥωμαίων ὁ στρατη-
γὸς Μινούκιος ὁ Μάρκος ἐξουσίασε καὶ ταύτην καὶ τὴν νῆσον
ἐν γένει ἅπασαν σχεδὸν ἀμαχητί· τότε καὶ ὁ διάσημος Κικέρων
ἔλεγε περὶ αὐτῆς τὰ ἐξῆς: αὐτὴ δ' ἔστι Μιτυλήνη, ᾧ πολίται
Ῥωμαῖοι, ἡμετέρα νόμῳ πολέμου πόλις ἐκ τῶν μάλιστα ἐπι-
φανῶν, κατὰ τε τὴν φύσιν, τὴν θέσιν καὶ τὴν πρόσοψιν τῶν οἰ-
κοδομῶν· οἱ ἀγροὶ τῆς τερπνοὶ κτλ.ν.

τίσσης καὶ Πύρρας, μὴ φαινομένων ποσῶς εἰς τὸν πολιτικὸν τότε κόσμον διὰ λόγους, οὗς ἀνωτέρω ἐξελέμεθα. (18)

Ἱστορικά δέ τινα γεγονότα ὡς καὶ μαρτυρίαι πλεῖσται ἀξιόπιστοι διαβεβαιοῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἰδιαιτέρας ἀείποτε μερίμνης τε καὶ προστασίας ἡ Λέσβος παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἠξίωται διὰ τινὰς σοφοὺς καὶ πολυμαθεστάτους αὐτῆς ἀνδρῶς (19), οἵτινες εἰς τ' ἀνώτατα παρ' αὐτῆς ἀξιώματα ἀνερχομενοί, ἀόκνως καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος εἰργάζοντο (20).

Κατὰ τὸν σοφὸν Γερμανὸν Πλένιον, τὴν Λέσβον πλεῖστοι καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιφανεστάτων Ῥωμαίων ἐπεσκέψαντο, ὧν τινες καὶ ἐπὶ πολὺ πολλάκις εἰς αὐτὴν διατρίψαντες, πλεῖσθ' ὅσ' ἀγαθὰ εὐγενῶς αὐτῇ παρέσχον, ὡς Μάρκος ὁ Ἀγρίππος, Πομπήϊος, Γερμανιῶς κλπ., οὗς ἅπασαι σχεδὸν αἱ πολιτεῖσι τῆς Λέσβου μεγάλως ἐτίμησαν, νομίσματα ἱκανὰ εἰς τιμὴν αὐτῶν χαράξασαι (21).

Κατὰ τοὺς ἐφεξῆς δὲ χρόνους ἡ ἡσος ὑπέκυψε πρῶτον μὲν εἰς τὴν τῶν Βυζαντινῶν κυριαρχίαν (312 μ. Χ. (22)

18) Ἴδε σελίδα 13.

19) Ἦτοι διὰ Θεοφάνην τὸν Μιτυληναῖον κλπ.

20) Ἔχει μὲν, ὡς γνωστὸν, εἰς διάφορα ἐκτὸς αὐτῆς μέρη ἢ πατρὶς ἡμῶν καὶ ἤδη πλεῖστα ἐπὶ πλούτῳ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντα ἴδια αὐτῆς τέκνα· δυστυχῶς ὅμως ὀλίγον ἀσθενῆ τὰ πρὸς αὐτὴν αἰσθήματα τούτων φαίνονται· ὅπερ λυπηρὸν, καὶ μάλιστα νῦν ὅτε, ἀπό τινων ἐτῶν ἤδη, ἔργα μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ὑπ' ἀνδρῶν μεγατίμων ὄντως, ταῖς αὐτῶν πατρίσι καθ' ἑκάστην διαπράττονται, ὡς ἐν Ἡπείρῳ, Χίῳ, Σμύρνῃ καὶ ἀλλαχοῦ.

21) Περὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς νήσου βλέπε Μετάφρ. Λεσβ. σελ. 130.

22) Τὸν Χριστιανισμὸν ἡ Λέσβος διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐδέξατο, τὸ 52 μ. Χ.

εἶτα δὲ εἰς τὴν τῶν Ὀθωμανῶν, εἰς ἣν καὶ μέχρι ταυῦν ἀπὸ τοῦ 1462 ἔτους διατελεῖ. [23)

Ἐν ταύτῃ δὲ, τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων αὐτῆς τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ ἰδίως τὰ χρηστότερα τέχνα, διὰ τῶν ἐξοικισμῶν ἢ Λέσβος ἀπολέσασα, εἰς τὴν ἐσχάτην περιῆλθεν ἀμάθειαν καὶ ἀπορίαν, ἐπουξηθεῖσαν κατὰ πολὺ ἀκολούθως ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς σκληροτραχίλων ἐκείνων τοπαρχῶν (Ναζήρων), οἵτινες τὰς πρὸς τοὺς ὑπηκόους ὄλους ἐν γένει ἀγαθὰς τῆς Κυβερνήσεως προθέσεις παραβλέποντες μυριοτρόπως αὐτὴν κατεπίεζον καὶ ἤχιζον.

Τὸ ἰσχυρὸν δὲ ἰδίως καὶ πλούσιον τῆς Λέσβου τοῦτο Ναζηράτον πολλοὺς πάντοτε ἔσχε τοὺς ἐραστάς, σκληροὺς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ πλεονέκτας, ἐν οἷς καὶ τινὰς τῶν ἐντοπίων, ὡς τοὺς Μπεκῆρ ἄγᾶν, Ὁμέρ Ἀγᾶν (24), Μουσα-

23) Εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Αὐτοκρατορίαν διαιρεθέντος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὡς γνωστόν, ἡ Λέσβος ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, συγκατελέχθη εἰς τὴν πρώτην, ἥτοι τὴν Βυζαντινὴν, εἰς ἣν καὶ ἐπὶ δέκα σχεδὸν αἰῶνας παρέμεινεν, ὅτε τέλος Μωάμεθ ὁ Β' στενὸς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Μιτυλήνην ἐπὶ μῆνα ὄλον πολιορκήσας, ἐκυρίευσεν αὐτὴν καὶ τὴν λοιπὴν νῆσον ἄπασαν, ἣτις διωκεῖτο τότε ὑπὸ Νικολάου τινος Γατελούζου, Γενουϊνσίου τὴν καταγωγὴν, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ πρόπαππος αὐτοῦ Φραγκῆσκος Γατελούζος, ἀντὶ ἐκδουλεύσεών του τινῶν πρὸς Ἰωάννην τὸν Παλαιολόγον, εἶχε λάβει ὡς ἀνταμοιβήν. (Ἐκ τῆς τετρατολογίας τοῦ φιλοπόνου καὶ φιλοπάτριδος Κυρίου Γ. Ἀριστείδου, ἧς τὴν ἀνάγνωσιν θερμῶς τῷ ἀναγνώσῃ συνιστῶμεν).

24) Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ ὀθωμανοὶ ἐκ Καλλονῆς κατήγοντο, ἣτις κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ 17ου αἰῶνος διάστημα, καθ' ὃ οὗτοι ἔζων, ἐθεωρεῖτο τῆς νήσου ἀπάσῃς πρωτεύουσα. Ἀπόγονοι δὲ τινες αὐτῶν, Μπέϊδες καλούμενοι, οὐ μικρᾶς κτηματικῆς περιουσίας κάτοχοι ὄντες, σώζονται μέχρι σήμερον ἐν Καλλονῇ.

φᾶ Ἄγᾶν Κολαξήδην (25) κλπούς ἕως οὗ τέλος τὸ 1839 σωτήριον ἔτος, Σουλτᾶν Μετζήτης ὁ αἰοίδιμος, σφόδρα κατὰ τῆς τοσαύτης τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους Αὐτοῦ θρασύτητος ἀγανακτικῆς, τὸ ἐν Ῥοδοκήπῳ (Γκιουλχανέ) φιλάνθρωπον καὶ εὐγενές ἐκεῖνο διάταγμα (τανζημάτι) ἐξέδοτο (26).

Ὡστε, ὡς εὐκόλως κατανοεῖται, οὐδὲν ὀλίγως θαυμαστὸν καὶ παράδοξον εἰ μὴδὲν ὑψηλὸν καὶ γενναῖον ἐν τῇ Νήσῳ διεπράχθη κατὰ τὸ ἱκανὸν τοῦτο τῶν πέντε αἰώνων διάστημα. Ἦδη ὁμως, ὅτε τοιαύτης καὶ τοσαύτης ἀταράχου ἐλευθερίας καὶ ἰσονομίας ἡ Νῆσος παρὰ τῆς φιλοστόργου καὶ πατρικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως ἀπολαμβάνει, ἀσύγγνωστον ἤθελεν εἶσθαι εἴπερ αὕτη ἔμενεν ἄγονος καὶ στεῖρα ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ πράξεων τῆς προτέρας αὐτῆς εὐκλείας ἀνταξίων.

Εἶθε δὲ ὁ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ἀφειδῶς νῦν ἐνσπειρόμενος τῆς σωτηρίου παιδείας σπόρος, ριζώτοι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς,

25) Ὁ ἐκ Μιτυλήνης περιάρχουτος οὗτος ὀθωμανὸς διοικητῆς τῆς νήσου (Ναζήρης) καὶ ὅλων τῶν κατέναντι τῆς Ἀνατολῆς παραθαλασσίων μερῶν κατὰ τὸ 1821 ὄν, μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τηρηθῇ ἀβλαβὴς ἡ Λέσβος ἐν τῇ ἀκροσφαλεῖ ἐκείνῃ ἐποχῇ, ἐνῶ, δυστυχῶς, ὁ πρωτότοκος υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἰσμαήλ Μπέης εἰς διαστάσεις τινὰς μετὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου κατὰ τὸ 1841 περιῆλθε, δι' ἃς ἐδέησε νὰ σταλῶσιν οἱ γνωστοὶ Π. Κούμπας καὶ Ἰωάννης Κοῦκκος εἰς Κωνσταντινούπολιν, οἵτινες θαυμασίως συνετέλεσαν, συνεργούσης τῆς Σ. Κυβερνήσεως, νὰ ἀποδώσῃ οὗτος τῇ Νήσῳ τὸ ὡς ἀποζημιώσιν τῶν κακῶς παρ' αὐτοῦ ληφθέντων πρότερον ποσὸν 1,445,000 γροσίων, ἅτινα εἰς τοὺς τρεῖς Καζάδες αὐτῆς Μολύβου, Καλλονῆς καὶ Μιτυλήνης διενεμήθησαν.

26) Πασίγνωστον ὅτι τὸν χάρτην τοῦτον εἶχε προσχεδιάσει ὁ ἀείμνηστος Σουλτᾶν Μαχμούτης ἔτη τινὰ πρὸ τοῦ θανάτου του.

)(22)(

καὶ εὐκαίρως ἀποδώσοι καρπὸς ἀφθόνους, ἀγλαοὺς καὶ εὐ-
χύμους. Γένοιτο ! Γένοιτο !

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΛΕΣΒΟΥ.

(ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ).

Ἡ Λέσβος ἢ Μιτυλήνη, ὡς αὐτὴν συνήθως ὀνομάζουσι σήμερον (1) εἶναι μία ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, πολλὰ πλησίον, ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μόλις μιλίου εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Μικρασίας κειμένη, ἀπέναντι καὶ κατ' ἔκτασιν τῶν: Λεκτοῦ ἄκρου (Μπαμπά), Ἰδης (Καζδαγλί), Κάνης (Νδηκελί) καὶ Ἀταρνέως (τζάνσαρλί) καλουμένων αὐτῆς μερῶν, μετὰ τινος τῶν ὁποίων (2) καὶ ἤνοῦτο τὸ πάλαι, ὡς ὁ Στράβων καὶ ἄλλοι τινὲς ἀναφέρουσιν. — Ἐχει δὲ μῆκος μὲν ἀπὸ τοῦ Σιγρίου ἄκρου μέχρι τοῦ τῆς Μαλαίας 45 μιλίων, περίμετρον δὲ 168 περίπου, ἤτοι γύρον ὀλίγον περὶ τὰς 45 σχεδὸν ὥρας, ἐκτὸς τῶν κατακολπισμῶν αὐτῆς.

Τὰ σημαντικώτερα ἐν αὐτῇ ἀκρωτήρια εἰσὶ τὸ τῆς Μαλαίας (Κάβος Ἀγριελαίας ἢ Ἀκρωτήρι ἀπλῶς), τὸ Ἀργεον, (Κάβο-Πιάνχο) καὶ τὸ Σίγριον. — Ὅρη τὰ ὑψηλότερα, ὁ Ὀλυμπος (βουνὸν τῆς Ἀγιάσσου), τὸ Λεπέτεμνον (βουνὸν τῶν Γελίων), καὶ ὁ Ὀρξυμνος (ὑψηλὸν, ἢ ὑψηλὸν μοναστήριον) — Κόλποι οἱ μᾶλλον εὐρύχωροι καὶ βαθεῖς: ὁ τῆς Γέρας καὶ ὁ τῆς Καλλονῆς — Ποταμοὶ οἱ μόνοι ἐν τῇ νήσῳ λόγου ἄ-

1) Ἀπὸ τοῦ 1180 μ. Χ. ἀπαντᾶται τὸ ὄνομα Μιτυλήνη ἀντὶ τοῦ Λέσβος, σημαίνον τὴν Νῆσον ἅπασαν.

2) Ἦτοι τῆς Ἰδης.

ξιοι: ὁ Βουβάριος καὶ ὁ Ὀξυνόροδος, οἵτινες μικρὸν τῆς Καλλονῆς ἀπέχοντες, εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς πρὸς τὴν Πύρραν εἰσρέουσι — Λιμένες δὲ, ἂν καὶ καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη φαίνονται πάμπολλοι, οἱ μᾶλλον ὁμως ἀσφαλεῖς ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ὁ τῆς Πρωτευούσης, Γέρας, Πέτρας καὶ Καλλονῆς.

Τὸ ἔδαφος ἐν γένει πανταχοῦ καὶ ἰδίως κατὰ τὰ εἰς τὸν νῦν Καζᾶν τοῦ Μολύβου ὑπαγόμενα χωρία, πρὸς δυσμᾶς, φαίνεται σχηματισθὲν ἐξ ἡφαιστειῶν ἀρχαίων ἐκκρήξεων· διὸ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι ὄρεινόν καὶ πετρῶδες, ἐκ κιμωλίας γῆς, τέφρας, καὶ χαλίκων ἀπηθρακωμένων συνιστάμενον, ἐκτὸς μικρῶν τινων μόνον πεδιάδων ἀπαντωμένων κατὰ τὰ χωρία τῆς Γέρας καὶ Καλλονῆς (3) ὡς καὶ ἐν Ἐρεσσῶ, Πέτρα καὶ Μανδαμάδῳ.

Ἡ Λέσβος ὅλη σχεδὸν εἶνε κατάφυτος ἐκ παντὸς εἴδους δένδρων καρποφόρων καὶ μὴ, καὶ ἰδίως ἐξ ἐλαιῶν (4) καὶ βαλανί-

3) Ἡ πρὸς βορρᾶν καὶ δυσμᾶς τοῦ Κόλπου τῆς Καλλονῆς μέχρις Ἀρίσβης (Παλαιοκάστρου) ἐκτεταμένη καὶ εὐρεῖα πεδιάς τῆς Καλλονῆς ἐστὶ δενδρόφυτος καὶ καλλιεργημένη, παράγουσα τὰ πλεῖστα τῶν προϊόντων ἐν ἰκανῇ ἀφθονίᾳ, ἅτινα δυνατὸν νὰ τριπλασιασθῶσιν ἀποξηραιομένης τῆς Ἀλικῆς, ἧς ἡ περίμετρος τὰ τρία σχεδὸν ὄγδοα τῆς ὅλης πεδιάδος κατέχει, ὡς λέγουσι. Καταβρέχεται ἀπὸ πολλοὺς ρύακας, καὶ ἰδίως τὸ δυτικὸν μέρος ὑψοῦται οὐχὶ πλέον τῶν 2 — 3 ποδῶν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, περικυκλοῦται ἀπὸ σειρὰν ἀλλεπαλλήλων λόφων, τῶν πλείστων δενδροσκεπῶν, καὶ ἐν συνόλῳ παρέχει τερπνὸν θέαμα κάλλους, ἐξ οὗ Καλλονὴ ὁ τόπος ἐκλήθη ἀνέκαθεν. Ἡ δὲ τῆς Γέρας, ὅλως τερπνὴ καὶ μαγευτικωτάτη, ἐστὶ παρεμφερῆς τῇ τῆς Καλλονῆς, παράγουσα ποικίλα καὶ ὠραῖα προϊόντα καὶ ἰδίως καρπούς, οὓς καὶ ἀλλαχόσε πολλάκις μεταφέρουσι πρὸς πώλησιν οἱ κάτοικοι.

4) Ἐκ τῆς τοῦ Γάλλου σοφοῦ ἀββᾶ Βαρθολομαίου περιηγήσεως τοῦ Ἀναχάρσιδος, μανθάνομεν ὅτι ἡ ἐλαιοφυτεία δὲν ἦτο τὸ πάλαι τοσοῦτον ἀνεπτυγμένη ἐν Λέσβῳ, ὅσον τὴν σήμερον.

δων. Εἰς τινὰ δὲ αὐτῆς μέρη καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ κέντρον, κατὰ τὸ Πυρραῖον Ὅρος ἢ Τζιαμλίκι, ὡς κοινῶς καλεῖται σήμερον, ὑπάρχουσι καὶ δάση πευκῶν 2—3 ὥρῶν ἔκτασιν ἔχοντα, ἐνθα ἀπαντῶνται πολλάκις ἔλαφοι ὡς ὄνοι ἄγριοι, οἵτινες συλλαμβανόμενοι δυσκόλως ἐξημεροῦνται.

Ἐκ τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς πηγῶν ἀναβλύζει ὕδωρ ἀφθονον καὶ διαυγέστατον· εἰς τινὰ δὲ μέρη, ὡς ἔξωθεν τῆς πρωτευούσης, εἰς Θερμὴν, Μόλυβον καὶ Πολυχνίτον, ἀναβρῦουσι καὶ θερμὰ μεταλλοῦχα ὕδατα, ὡς καὶ ἄλλα ψυχρὰ καθαρτικά, ὅποῖα τὰ τῆς Λιῶτας ἐν τελωνείοις, κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ λιμενίσκου Γαβαθᾶ, καὶ ἄλλα, εἰς τὰ ὅποια μεγάλας ἀποδίδουσιν ἰαματικὰς δυνάμεις οἱ πάσχοντες· διὸ καὶ πάμπολλοι εἰς αὐτὰ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης καὶ ἄλλων τῆς Ἀνατολῆς μερῶν συρρέουσι κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον καὶ Αὐγούσον.

Φρούρια, Βυζαντινῆς, ὡς φαίνεται, κατασκευῆς, ὑπάρχουσιν ἐν Λέσβῳ τὰ ἐξῆς: τὸ τῆς Πρωτευούσης (Μιτυλήνης), ἀρκούντως εὐρύχωρον καὶ οὐ μικρᾶς προσοχῆς ἄξιον διὰ τὰς ἐν αὐτῷ δεξαμενάς (στέρνας), τὰ ὑπόγεια καὶ ἄλλα τῶν παρελθόντων αἰώνων ἱκανῶς σπουδαῖα λείψανα, ἅτινα εἰς ἀρίστην διατηροῦνται κατάστασιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις θεωρεῖ τοῦτο ὡς μίαν ἐκ τῶν κεντρικωτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων φυλακῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, πολλοὺς πάντοτε ἀνέκαθεν καὶ ἰδίως ἐπισήμους ἐξαποστέλλουσα ἐν αὐτῷ ἐξορίστους. Τὸ τοῦ

Οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς σχεδὸν ὑπάρχει ἐν τῇ Νήσῳ ἤδη, εἰς ἣν νᾶ μὴν ἀπαντᾷ τις ἐγκεντρισμένας ἢ πεφυτευμένας ἐλαίας. Λόφοι ὀλόκληροι γέμοντες ἀτημελήτων πρὶν παναρχαίων ἀγριελαίων ἐν Μιτυλήνῃ, Γέρα καὶ Πλωμαρίῳ κατέστησαν νῦν ἐλαιῶνες ὠραιότατοι. Οἱ δὲ τῶν δυτικῶν χωρίων κάτοικοι ἐπεδόθησαν ὄλαις αὐτῶν δυνάμεσιν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν δένδρων τούτων, ἅτινα ἄλλαχόθεν μεταφέροντες εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν φυτεύουσι, δι κ μ ε δ ε ς αὐτὰ ἀποκαλοῦντες.

Μολύβου καὶ τοῦ Σιγρίου μικρότερα ὄντα τοῦ ἀνωτέρου κατὰ πολὺ. Ἐν τοῖς φρουρίοις τούτοις φυλάσσεται σῖτος σημαντικοῦ ποσοῦ ἀνανεούμενος κατ' ἔτος παρὰ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς.

Ἀρχαιότητες ἐλληνικῆς ἰδίως ἐποχῆς, ὡς περιφράγματα λιμένων, ὑδραγωγεῖα, κτίρια, ἀγάλματα, ἐπιγραφαὶ, λάρνακες, στῆλαι κλπ. σώζονται πολλαὶ κατὰ τὰ μέρη αὐτῆς, Μιτυλήνην, Μόριαν, Λάψ' Μύλ' καὶ Ἐρεσσόν. Τὰ εἰς Μόριαν μάλιστα ὑδραγωγεῖα εἰσὶν ἀληθῶς θαυμασμοῦ ἄξια, καλῶς μετὰ παρέλευσιν δύο χιλιάδων ἢ καὶ περισσοτέρων ἐτῶν σωζόμενα. Ἀνασκαφῶν δὲ τυχαίων ἐν Μιτυλήνῃ (5) καὶ Ἐρεσσῶ γινομένων ἀνορύσσονται καθ' ἑκάστην πλεῖστα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἐποχῶν ἐλληνικῆς καλλιτεχνίας μνημεῖα, καλῶς τὸν τύπον τῆς τῶν προγόνων ἡμῶν εὐφυΐας φέροντα. Λίθος ὀρθογώνιος ἐν Ἐρεσσῶ ἄχρι σήμερον φυλάσσεται, ἐφ' οὗ ὑπάρχει κεχαραγμένον ψήφισμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἀφορῶν τοὺς διὰ πολιτικούς, ὡς φαίνεται, λόγους ἀπὸ τῆς Ἐρεσσοῦ ἐξορισθέντας ἰσχυροὺς πολίτας. Ἄλλος δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν, οὗ ἡ ἀξία ποῦ ἐνέκειτο ἡμῖν μὲν ἄγνωστον, τοῖς δ' Εὐρωπαίοις γνωστὸν, ἐκλάπη νυκτὸς ὑπ' αὐτῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὡς λέγεται· ἀνάγκη ὅθεν φρονεῖμεν, εἰ διάφοροι τῆς Νήσου Κοινότητες, ἐνθα τὰ ἱερά καὶ πολυτίμητα ταῦτα τῶν προγόνων ἡμῶν ἔργα εὐρίσκονται, ὅπως ἐπιμελῶς ὅσον τὸ δυνατόν, φυλάττωσιν αὐτά.

Τὸ κλίμα ἀπανταχοῦ τῆς Λέσβου, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν μόνον αὐτῆς τόπων, καὶ τοῦτο διὰ τὰ λιμνάζοντα αὐτόθι ὕδατα, ὡς ἐν Καλλονῇ, λόγου χάριν, διὰ τὴν Ἀλικὴν (6), εἶναι ὑ-

5) Γνωσταί εἰσι τοῖς πᾶσι βεβαίως αἱ πρό τινων ἐν τῷ ἀγίῳ Θεράποντι Μιτυλήνης ἀνευρεθεῖσαι σπουδαῖαι ἀρχαιότητες.

6) Βεβαιοῦσιν ὅτι ἀπὸ τινων ἐτῶν ἤδη ἄκρα ὑγεία ἐν Καλλονῇ ἐπικρατεῖ, ὅπερ ἀποδοτέον βεβαίως εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν αὐτόθι νῦν δεινδροφυτεῖαν· ὡς δὲ ἐσχάτως ἠκούσαμεν, ἀγγλική τις

γιέστατον, ζωογόνον καὶ εὐκραές· διὸ καὶ σπανιώτατα ἐνδημοῦσιν εἰς αὐτὴν αἱ πολλοὺς ἄλλους τόπους καθ' ἐκάστην μαστιζοῦσαι ἐπιδημικαὶ ἀσθένειαι, χόλερα, εὐλογίαι, κακοήθεις πυρετοὶ, κλπαι.

Τὸ κύριον τῆς Νήσου προϊόν ἐστίν, ὡς γνωστὸν, τὸ ἔλαιον, ἢ εἰσοδία τοῦ ὁποίου ἀνέρχεται πολλακίς εἰς 150 χιλιάδας κανταρίων (7). Ἐκτὸς τούτου δὲ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἤδη, κατὰ τὰ δυτικὰ αὐτῆς μέρη ἤτοι, πρὸς τὰ τοῦ Καζῶ Μολύβου χωρία προάγονται βαθμηδὸν νέα οὐ μικροῦ λόγου ἄξια προϊόντα, ὅποια τὰ τοῦ βαλανιδίου καὶ τῶν σταφυλῶν, τοῦ μὲν διότι ἔπαυσεν ἀπὸ τινος εὐτυχῶς ἢ συνήθεια νὰ κόπτονται καὶ καταστρέφονται χάριν ξυλείας καὶ πυρᾶς τὰ λίαν ἐπωρελῆ τῶν βαλανιδίων ἤδη δένδρα (8), τοῦ δὲ διότι εἰς τὰ πεδινώτερα

ἐταιρία διαπραγματεύεται μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Ἀλικῆς. Εἶθε τοῦτο νὰ πραγματοποιηθῆ!

7) Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἱκανὸν τοῦ ἐλαίου τῆς Νήσου μέρος ἐξοδεύεται ἐν τε Μιτυλήνῃ, Πλωμαρίῳ καὶ Μολύβῳ πρὸς κατασκευὴν σάπωνος, τὸ πλεῖστον τοῦ ὁποίου μέρος σὺν τῷ ἔλαιῳ ἀλλαγῶν πρὸς πώλησιν μεταφέρεται. Τὰ λοιπὰ δὲ τῆς Νήσου προϊόντα, ἂν καὶ οὐχὶ εὐκαταφρόνητα, ἀνίκανά εἰσι δυστυχῶς πρὸς γενικὴν τῶν κατοίκων διατροφήν· διὸ καὶ πλεῖστα κατ' ἔτος ἔξωθεν ἐν αὐτῇ εἰσάγονται, καὶ ἰδίως μάλιστα σῖτος, ἢ ἐν τῇ Νήσῳ τοῦ ὁποίου παραγωγὴ μόλις δύναται νὰ διαθρέψῃ αὐτὴν ἐπὶ 5 μῆνας τὸ πολὺ, καθὰ λέγουσιν. Ἐκ τῶν δευτερευόντων τοῦ τόπου τούτου προϊόντων τὰ ὄστρακοδέρματα τῶν Κόλπων Γέρας καὶ Καλλονῆς, αἱ σάρδεις καὶ τὰ παστα-κεφαλούρια (βουβχρίσια) τῆς Καλλονῆς, αἱ μυζῆθραι τῶν Γελίων, Ἄγρας, Μανδραμάδου, τὰ πορτογάλεα τῶν Παρακοίλων, τὰ σῦκα Γέρας, Καλλονῆς καὶ Ἐρεσσοῦ, οἱ ἄρνες καὶ τὰ παρόμοια, χαίρουσι τὴν αὐτὴν ἦν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔχαιρον ὑπόληψιν.

8) Ἀντὶ 3 μόνον γρῶσ. ἐτιμᾶτο τὸ κανδρ. βαλανδ. τὸ 1820.

αυτόθι μέρη, ἤτοι εἰς Καλλονὴν, Πέτραν καὶ Ἐρεσσόν, ἤρχησαν νὰ ἐπιδιδῶνται δραστηρίως οἱ κάτοικοι εἰς τὴν ἀμπελοφυτεῖαν, κατασκευάζοντες σήμερον οἴνους ἀνταξίους τῆς παλαιᾶς αὐτῶν φήμης (9) οὓς εἰς Μιτυλήνην καὶ τὰλλα τῆς νήσου μέρη μεταφέροντες οὐ μικρὸν ἐπωφελοῦνται· ἐνῶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἰδίου Καζᾶ χωρία, Στύψη, Φύλια, Σκαλοχώρι, Βατοῦσα καὶ Τελώνια κατὰ μέσον ὄρον ὑπὲρ τὰς 25 χιλ. κανταρίων βαλανιδίου κατ' ἔτος παράγουσιν, ὅπερ εἰς τὰ γρόσια 65—70 συνήθως πωλεῖται (10).

Ὁ ὄλος τῆς Λέσβου πληθυσμὸς ἀνέρχεται σήμερον εἰς 120,000 ψυχὰς περίπου, ὧν τὸ 1)6 μόνις Ὀθωμανοὶ, οἵτινές εἰσιν ἐν γένει ἄνδρες φύσει ἀγαθοὶ καὶ εἰρηνικώτατοι, ἀδελφικῶς πάντοτε μετὰ χριστιανῶν συζῶντες. — Πόλεις δὲ Κωμοπόλεις, πολίχναι καὶ χωρίδια ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τὸ ὄλον 96, ὧν αἱ μὲν σύμμικται, αἱ δὲ καθαρῶς χριστιανικαὶ ἢ Ὀθωμανικαί.

Ἡ γλῶσσα τῶν χριστιανῶν τῆς νήσου ἂν καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐτῆς χωρίῳ παρουσιάζει ἰδιωτισμοὺς δυσνοήτους, πολλάκις τοῖς ξένοις, καλῶς ὁμως ἐξεταζομένη ἀνευρίσκειται ἑλληνικωτάτη. Γνωστὸν ὅτι ὁ ἰδιότροπος Φαλμεράϋερ πολλὰ κατὰ τῆς καταγωγῆς τῶν νῦν ἐλλήνων γράψας, τοὺς Λεσβίους

9) Ὁ οἶνος τῆς Λέσβου καὶ ἰδίως ὁ τῆς Μηθύμνης, ὡς προεῖρηται, ἦν τὸ πάλαι περιάκουστος καὶ παρ' Ἑλλησι λίαν περιζήτητος. Ἦδη δὲ ὁ ἐκ τῆς μικρᾶς πεδιάδος τοῦ χωρίου τῆς Πέτρας παραγόμενος τοιοῦτος, ἂν καὶ οὐχὶ εὐκαταφρόνητος, κατώτερος θεωρεῖται τοῦ τῆς Καλλονῆς, ὅστις κάλλιον παρασκευαζόμενος δύναται νὰ συγκριθῇ ἀληθῶς μετὰ τῶν περιφημοτέρων παντὸς ἄλλου τόπου.

10) Ἐκ τῶν κυρίων τούτων προϊόντων, ὡς καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀπάντων τῆς Νήσου, ἡ Κυβέρνησις ἀπολαμβάνει, καθὰ ἐβεβαιώθημεν, ὑπὲρ τὰς 80 χιλιάδας λίρας κατ' ἔτος.

μόνους καί τινας ἄλλους ὡς τοὺς Τραπεζουντίους κλπ. ἀνεκήρυξεν ὡς γνησίους τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἀπογόνους, ὅπερ παραλογισμὸς μὲν, ἀλλ' οὐχ ἥττον τρανωτάτη ὑπὲρ τῶν νῦν Λεσβίων ἀπόδειξις ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἔντονον φέρουσι τὸν προγονικὸν τύπον τῆς Αἰολοδωρικῆς κατὰ τε γλῶσσαν καὶ ἤθη καταγωγῆς, ὥστε μηδ' ὁ ἐκ προθέσεως μισέλλην οὗτος ἠδυνήθη ν' ἀρνηθῆ αὐτό. (11)

Ἡ συγχωροῦνία τῶν κατοίκων ἐκάστης κοινότητος τῆς νήσου, ἣτις δι' ἡμιότων (12) συνήθως γίνεται, εἶναι δυστυχῶς κακίστη διὰ τὸ ὄρεινόν καὶ πετρῶδες τοῦ ἐδάφους αὐτῆς. Ἐτητινα πρὸ τοῦ σεισμοῦ συνεργεῖα τῆς Σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως καὶ τῶν κατοίκων εἶχε χαραχθῆ ἀμαξωτὴ ὁδὸς, ἣτις ἐκ τοῦ κέντρου τῆς νήσου διερχομένη ἐπρόκειτο νὰ καταλήξῃ εἰς Σίγριον· δυστυχῶς ὅμως, τοῦ σεισμοῦ ἐν μέσῳ τῆς ἐργασίας ἐπελθόντος, ὠπισθοδρόμησε μέχρι τῶν νῦν ἡ ἀναγκαιοτάτη αὕτη διὰ τὴν Λέσβον ὁδοποιία, ἣς τὴν ταχεῖν ἐπανάληψιν ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα.

Δημόσια ἐκπαιδευτήρια ἐν Λέσβῳ ὑπάρχουσι πεντήκοντα ἕξ προκαταρκτικὰ, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους καὶ πεντακοσίους μαθητὰς, ἐν Γυμνασίῳ ἐν Μιτυλήνῃ (13),

11) Οἱ Λέσβιοι κοινῶς παρὰ πάντων ὁμολογοῦνται ὡς γνήσιοι τῶν ἀρχαίων Αἰολέων ἀπόγονοι· εἰσὶ δὲ δραστήριοι καὶ ἐπιχειρηματῆαι ἔμποροι, εὐφρεῖς, φιλόξενοι καὶ φιλόμουσοι (ἐκ τῶν λεξικῶν τῶν κυρίων ὀνομάτων τῆς ἐταιρίας τῶν Γάλλων σοφῶν). Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ μελέτης καὶ σπουδῆς ἄξια καθ' ὅσον τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς τῶν Λεσβίων γλώσσης ἀφορᾷ, πλὴν τοῦτο ἀνδρὸς ἑτέρου ἴδιον.

12) Ἀριθμοῦνται ἐν τῇ Νήσῳ ἡμίονοι ὑπὲρ τὰς 25 χιλιάδ. φορβάδες καὶ ἵπποι ὑπὲρ τὰς 30 καὶ ψυλὰ ἄλλα ζῶα, πρόβατα, αἰγες κλπ. ἄνω τῶν 60.

13) Περιττὸν κρίνομεν ὅπως ἀναφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα σήμερον ὅτι μεγάλως κατεπείγει ἡδὴ ἡ σύστασις κεντρικοῦ καὶ ἐν

ἐν ἡμιγυμνάσιον ἐν Πλωμαρίῳ, ἑπτὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα (ἐν Μιτυλήνῃ, Μολύβῳ, Μανδαμάδῳ, Καλλονῇ, Ἀγιάσῳ, Βατούσῃ, Ἀγία Παρασκευῇ καὶ Πολυχνίτῳ) καὶ περὶ τὰ δέκα ἑπτὰ Παρθεναγωγεῖα. — Ἴατροὶ ἐπιστήμονες 18 καὶ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ ὑπὲρ τὰ 250.

Διαιρεῖται δὲ ἡ Νῆσος πολιτικῶς μὲν εἰς δύο Καζάδες· τὸν τῆς Μιτυλήνης καὶ τὸν τοῦ Μολύβου, ἐκκλησιαστικῶς δὲ (14) εἰς ἰσαριθμούς ἐπαρχίας τὴν τῆς Μιτυλήνης καὶ τὴν τῆς Μηθύμνης, ὧν τὰ καθέκαστα εἰς τὰ ἕξῃς ἐνταῦθα συνοψίζομεν.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀποτελοῦσι τριάκοντα ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν μεγάλαι καὶ μικραὶ Κοιότητες, ὧν πρωτεύουσα ἐστὶν ἡ τανῦν τῆς Μιτυλήνης πόλις (Κάστρον), ἣτις εὐτυχῶς ἦδη μία ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας μικροπόλεων λογίζεται, κατὰ τε τὸν πληθυσμὸν, τὴν ὠραιότητα τῶν οἰκοδομημάτων τῆς, τὴν καλλονὴν τῶν ἐξοχῶν τῆς, τὴν εὐθηνίαν καὶ πλευσιότητα τῶν τροφίμων τῆς, καὶ δὴ τὴν ἰκανὴν τῆς νέας γενεᾶς τῶν κατείκων αὐτῆς μόρφωσιν, ἀναπτυχθεῖσα θαυμασίως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος κυρίως αἰῶνος.

τῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης Γυμνασίου, ὅπερ θαυμασίως πράγματι ἐν τῇ τοῦ Δειμῶνος Μονῇ κατορθοῦται, ὡς πρό τινων ἐτῶν οἱ κ. Μ. Κάμπερ, ἱατρός, Ζαφ. Ὑπανδρευμένος, Γ. Ἀριστείδης καὶ τόσοι ἄλλοι λόγιοι τῆς ἐπαρχίας ἄνδρες κατέδειξαν.

14) Ἐκκλησίαι ἐν τῇ Νήσῳ ὑπάρχουσι τὸ ὅλον 94, ἐν αἷς ἐφημερεύουσιν 132 ἱερεῖς· 5 ἱερά Μοναστήρια καὶ 8 τούτων Μετόχια.

Ἡ ἐμπορικὴ ἰδίως μάλιστα ζωηρότης, ἣτις ἀπό τινων ἐ-
τῶν ἤδη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπικρατεῖ, εἶναι πολλοῦ λόγου
ἀξία σήμερον· ἔμποροι Μιτυληναῖοι εἰς τὰς πλείστας τῆς
Τουρκίας, τῶν Ἡγεμονειῶν, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς δυτικῆς
Ῥωσσίας πόλεις, δηλ. εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἰβραίλαν,
Σμύρνην, Θεσσαλονίκην, Βουκουρέστιον, Ταϊγάνιον, Ἀλε-
ξάνδρειαν, Γαλάζιον κτλ. πρὸ πολλοῦ ἀποκαταστάντες ση-
μαντικὸν ἐνεργοῦσιν ἐμπόριον εἰσαγωγῆς τε καὶ ἐξαγωγῆς δι'
ἀνταποκρίσεως ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν Μιτυλήνῃ, μεθ' ἧς, ὡς
γνωστὸν, τὰ πλείστα τῆς κατέναντι Ἀνατολῆς μέρη συεμ-
πορεύονται.

Τῷ λιμένι τῆς πόλεως νῦν ταύτης, ὅστις ἀπό τινος δαπάνῃ
αὐτῆς καὶ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως λαμπρότατα ἐπεσκευά-
σθη καὶ ἐκαλλωπίσθη (15), προσεγγίζουσι τὰ πλείστα τῶν
διαφόρων ἐταιριῶν ἀτμόπλοια, ἅπερ μυρίων ὠφελειῶν τῇ πόλει
ταύτῃ πρόξενά γίνονται, εἰς ἀδιάκοπον καθιστῶντα συγκοινω-
νίαν μετ' αὐτῆς τό τε ἐσωτερικὸν τῆς Νήσου καὶ τὰ κατέ-
ναντι πλουσιώτατα τῆς Ἀνατολῆς μέρη, Κυδωνίας (Ἀίβαλι),
Ἀδραμῆτι, Δικελί, Πέργαμον, Μακαρῶνι κλπ. Ἀπό τινων
ἐτῶν δὲ σύρμα τηλεγράφου καὶ μετ' αὐτῆς συνδεθὲν παρέχει
πρὸς τοὺς κατοίκους τὴν πολύτιμον ταύτην εὐκολίαν ὅπως
συνεννοῶνται αὐθωρεὶ ἐν ἀνάγκῃ μετὰ παντὸς ὁποιοῦδήποτε
τόπου.

15) Ὡ πόσον ὠραῖος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ ἐπὶ τῆς προκυμαίας
τοῦ λιμένος τούτου γινόμενος νῦν ὑπὸ τῶν κατοίκων περίπατος!
Ὡ πόσον μαγευτικὴ καὶ ποητικωτάτη δρᾶται ἐκ τοῦ τόπου
τούτου, δν Μοράγιο κοινῶς καλοῦσιν ἀδτόθι σήμερον, ἢ τοπο-
θεσία τῆς πόλεως καὶ τῶν περὶ αὐτὴν τόπων καὶ ἰδίως ἢ τοῦ
λεγομένου Κλοσκίου, ἦν καὶ αὐτὴ ἢ Α. Μεγαλειότης ὁ ἀποθα-
νῶν Σουλτάν Μετζιτ εἶχε τιμῆσει διὰ τῆς παρουσίας Του, ὅτε
τὸ 1844 ἠυδόκησεν ὅπως ἐπισκεφθῆ καὶ τὴν νῆσον ἡμῶν ἐν τῇ
μικρᾷ ἐκείνῃ περιοδείᾳ Του.

Μέχρις ἐσχάτων τοῦ παρελθόντος εἰσέτι αἰῶνος, εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι διὰ τὸ δεινὸν τῆς ἐποχῆς καὶ εἰ τῆς πόλεως ταύτης κάτοικοι, ὡς καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν ἅπαν, εἰς ἀμάθειαν λυπηρὰν καὶ ἀκοινωνησίαν παρέμεινεν, ἐξ οὗ καὶ αἱ μέχρις ἡμῶν λεγόμεναι μομφαὶ τινες κατ' αὐτῶν καὶ κατηγορίαι, ὧν αἱ πλεῖσται πάντῃ παιδαριώδεις ἀληθῶς εἰσι καὶ τῇ νέᾳ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης γενεᾷ ὅλως ἀνάρμοστοι· καὶ ὅμως οὐδόλως αἰσχύνονται καὶ νῦν εἰσέτι ἀσυνείδητοί τινες τῶν ξένων, ἐξ ἀτομικῶν αὐτῶν παθῶν πάντοτε κινούμενοι, νὰ οἰκοδομῶσιν ἐπὶ τῶν τοῦ μεσαιῶνος ληρημάτων τούτων σαθρὰς καὶ καταπτύστους λιβελλογραφίας, αἵτινες ὅμως εὐτυχῶς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ μομφὴν τῶν φρονίμων ἀνθρώπων κατὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν κυρίων ἐπισύρουσιν.

Ὅσον δὲ τὰ τῆς φιλομουσίας ὡς καὶ τὰ τῆς διανοητικῆς βελτιώσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς πόλεως ταύτης ἤδη ἀφορᾷ, μάρτυς ἱκανὸς αὐτῶν, λέγομεν, πρῶτον μὲν τὸ λαμπρὸν καὶ περίπυστον ἐν αὐτῇ Γυμνάσιον, ὅπερ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ τανῦν γυμνασιάρχου καὶ ἐξ εὐπαιδευτῶν διδασκάλων καθηγετούμενον, ἀληθῆ ὄντως τιμῆν εἰς τὴν νῆσον ἅπασαν περιποιεῖ καὶ ἱκανοὺς καθ' ἑκάστην εἰς τὰ διάφορα αὐτῆς χωρία καὶ ἀλλαγῆς ἐξαποστέλλει διδασκάλους· δεύτερον δὲ, τὸ καλῶς κατηρτισμένον κεντρικὸν αὐτῆς Παρθεναγωγεῖον. Ἡ Λέσχῃ, ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, τὸ Νοσοκομεῖον, τὸ Τυπογραφεῖον, καὶ πλεῖστα, ἄλλα τούτοις ὅμοια ἱερά τε καὶ φιλόφρονα καταγώγια, περὶ ὧν καὶ παρ' ἄλλων πολλῶν πολλάκις λόγος ἱκανῶς ἐγένετο, ὡς νομίζομεν.

Τὴν πόλιν τῆς Μιτυλήνης τιμᾷ πρὸ πολλοῦ διὰ τῆς ἐξόχου παρουσίας του ὁ ἐν ἱεράρχαις σεβάσμιος καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀληθῆς ποιμὴν πρῶτην Ἀλεξανδρείας Κ. Καλλίνικος, οὗ τὰς σπανίας ἀρετὰς καὶ τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἡμῶν

εὐγενῆ ὄντως αἰσθήματα, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὰ, παραλείπομεν.

Τί δὲ δὲν ἔχει νὰ εἶπη τις καὶ περὶ τοῦ φιλομούσου ἀληθῶς καὶ ἀριπρεπεστάτου αὐτῆς ποιμενάρχου Κ. Κ. Μεθοδίου, ὃς αἰείποτε πατρικῶς ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του μεριμνῶν καὶ τὴν διαδοσὶν τῆς ἀληθοῦς παιδείας ἀόκνως ἐπιδιώκων, δὲν ἐβράδυνεν ἵνα καὶ αὐτὰ τὰ ἐν Μιτυλήνῃ καὶ Ἐρεσσῶ κτήματα τῆς Μητροπόλεως γενναίως εὖτω ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς ἐπαρχίης αὐτοῦ διαθέσῃ;

Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ταύτῃ τῆς Μιτυλήνης ἐδρεύουσιν ἀνεκαθεν ὁ Γενικὸς τῆς Νήσου Διοικητῆς, ὁ ἅγιος Μιτυλήνης καὶ οἱ ὑποπρόξενοι τῶν διωφόρων Αὐλῶν: Ῥωσσίας, Αὐστρίας, Ἑλλάδος, Γαλλίας, Ἰταλίας, Ὀλλανδίας, Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μιτυλήνης ὑπάγεται, ὡς γνωστὸν, τὸ πλεῖστον τῆς Νήσου μέρος καὶ ἰδίως μάλιστα οἱ εὐπορώτεροι καὶ πολυανθρωπότεροι αὐτῆς κωμοπόλεις Πλωμάριον, Γέρο, Ἀγιάσσοι, Βρυσιά, Πολυχνίτος, Ἐρεσσὸς καὶ ἄλλαι, ὧν οἱ πλεῖστα καὶ πρὸ πάντων ἡ τοῦ Πλωμαρίου (16) εἰς ἀ-

6) Μόνοι οἱ λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ πλησίον νὰ γνωρίσωσι τὴν μικρὰν ταύτην πολιτείαν δύνανται μεθ' ἡμῶν νὰ συνομολογήσωσι τὴν ὑπάρχουσαν αὐτόθι ἤδη ἀνάπτυξιν. Ὅποια τάξις καὶ ὑπηρεσίας ἀκρίβεια ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις αὐτῆς! Ὅποια ἐμπορίου κίνησις ἐν τῇ ἀλιμένῳ παρ' αὐτῇ ὄχθῃ τῆς θαλάσσης! Αὐτόθι ὁ ἐργάτης μὲν ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας ἀδιακόπως ἐργαζόμενος τοὺς βράχους εἰς ὠραιώτους ἐλαιῶνας μεταβάλλει· ὁ ἔμπορος δὲ, μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ἀδιαλείπτως σκεπτόμενος, μηχανικὰ ἐλαιοτριβεῖά τε καὶ σαπονοποιεῖα κατορθοῖ καὶ πλοῖα πολλῶν χιλιάδων κοιλῶν κατασκευάζεται. Ἡ Κοινότης αὕτη σεμνύνεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ ἐπὶ τῷ κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἀναδειχθέντι διαστήμῳ

πίστευτον ἀληθῶς βαθμὸν προόδου καὶ ἀναπτύξεως ἤδη εὐρι-
σχεταί.

Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατ' ἄλλων τινῶν, ὡς καὶ κατὰ μιᾶς
ἢ δύο ἐκ τῶν προλεχθέντων μεγάλων τῆς ἐπαρχίας ταύτης
Κωμοπόλεων, ὀλίγα τινὰ ὑπὸ τινων συνήθως λέγονται· ἡμεῖς
ὅμως οὐδέν τι βασίμως περὶ αὐτῶν ὀριστικῶς ἀποφανθῆναι
ἐυνάμεθα, ὡς μήπω ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτάς ἐπιστάμενοι,
ἄλλως τε δὲ πεπεισμεθα ὅτι εἰ ἐν αὐταῖς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη
ἀποκαταστάντες πλείους αὐτῶν ἄνδρες λόγιοι οὐ μικρὸν συν-
τελοῦσι νῦν βεβαίως ὑπὲρ τῆς βαθμιαίας μορφώσεως τῶν κα-
τοίκων αὐτῶν καὶ ἀναπτύξεως.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΗΘΥΜΝΗΣ.

Ἐν τῇ σημερινῇ τῆς Μηθύμνης πόλει, ἥτοι ἐν Μολύβῳ,
διέμενον ἄλλοτε καὶ ὀθησκευτικὸς τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρ-
χίας ταύτης ἀρχηγός, ἐξ οὗ καὶ Μηθύμνης ὁ Ποιμενάρχης
οὗτος ἔκτοτε κέκληται, ἀλλ' αἷτια σπουδαῖν, ἡμῖν δυστυχῶς
ἄγνωστα, ἠνάγκασαν, φαίνεται, τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν δειναῖς ἐποχαῖς
καὶ δυσχερέσι χρόνοις νὰ μεταθέσῃ τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρ-
χίας ταύτης εἰς Καλλονήν, ἔνθα καὶ μέχρι τῆς σήμερον διὰ
λόγους οἰκονομίας ὑπάρχει, ἂν καὶ πολλὰ πρό τινος περὶ με-
ταθέσεως εἰς Μόλυβον ὑπὸ τῶν πλειοτέρων Κοινοτήτων διε-
νηργήθησαν· οὐχ ἥττον ὅμως ὑπάρχει συνοδική περὶ τῆς ὑ-

αὐτῆς τέκνω Βενιαμὴν τῷ σοφωτάτῳ, οὗ, δυστυχῶς, τὴν ὑπό-
τινος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ γραφεῖσαν ἄλλοτε βιογραφίαν διὰ λό-
γους ἄλλους ἀναγκαζόμεθα νὰ παραλείψωμεν πρὸς τὸ παρόν.

ποθέσεως ταύτης ἀπόφασις τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας, ἧς ἀντίγραφον ἐν τοῖς πρωτίστοις τῆς ἐπαρχίας Κοινοτήσιν εὔρηται, λέγουσα ἐν συνόψει ὅτι, κατα τὸ συμφέρον ἐκάστης τῶν Κοινοτήτων, δύναται ὁ κατὰ καιρὸν ἀρχιερεὺς τῆς ἐπαρχίας Μηθύμνης νὰ διαμένη ἀκωλύτως ἐν Μολύβῳ ἢ ἀλλαχόσε τῆς ἐπαρχίας του ὅσον ἀπαιτεῖται. Φρονοῦμεν ὅθεν ὅτι ὁ νῦν ἁγ. Μηθύμνης Κ. Κ. Ποίσιος, περὶ τῆς ποιμαντορικῆς τοῦ ὁποίου ἱκανότητος πεπείσαμεθα, ἀμφοτέρα θέλει ἱκανοποιήσῃ τὰ μέρη, διατρέψων ἔστιν ὅτι καὶ ἐν Μολύβῳ, ἔνθα, εἶναι ἀληθές, πολλὰ τῆς ἐπαρχίας συμφέροντα καθιστῶσιν ἀναγκαιοτάτην πολλάκις τὴν παρουσίαν αὐτοῦ.—Συναποτελοῦν δὲ τὴν ἐπαρχίαν Μηθύμνης 37 τὸ ὅλον μεγάλαι καὶ μικραὶ Κοινότητες.

Ἐν Μολύβῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις, συναινέσει τῆς Κυβερνήσεως, παρέμειον ἄλλοτε ἀπεσταλμένοι τινὲς ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, Καζαβεκηληδῆς ἐπιλεγόμενοι εἶοι οἱ ἐπ' ἐσχάτων Χατζῆ Γιαννάκης ὁ ἐκ Μολύβου, Φωτάκης, Ν. Ἀντωνίου καὶ Μ. Ἐρεσσόιογλους, οἱ ἐκ Τελωνείων Χατζῆ Ἀναγνώστης, ὁ ἐκ Σκαριᾶς Τζαννέτος καὶ Κοῦκκος οἱ ἐξ Ἐρεσσοῦ, Εὐαγγελινὸς καὶ Παυλῆς οἱ ἐκ Βατούτης, Ἰακῆμογλους ὁ ἐξ Ἀργένου καὶ Χατζῆ Νικολῆς ὁ ἐκ Πέτρας (17), ἔργον τῶν ὁποίων ἦν νὰ ἐπι-

17) Ἴδου τί περὶ αὐτῶν ὁ Κ. Σ. Ἀναγνώστου εἰς τὴν Λεσβιάδα του λέγει.

«Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας αὐτῶν εἰς καιροῦς θλιβερᾶς δυστυχίας τε καὶ ἀμαθείας δὲν ἔπαυσεν ἡ Λέσβος, καὶ ἰδίως τὰ δυτικὰ αὐτῆς χωρία, νὰ γεννῶσι ἄνδρας τινὰς ἐνίοτε μεγαλοφυεῖς, μεγαλόνοας καὶ τολμηροῦς καίτοι ἀγραμμάτους· λέγω τὸν μακαρίτην Χατζῆ Γιαννάκην ἐκ Μολύβου, τὸν ἐξ Ἐρεσσοῦ Τζαννέτον, τὸν ἐξ Ἀγρας Γεώργιον ἰατρὸν, τὸν ἐκ Τελωνείων Φωτάκην, τὸν ἐκ Καλλονῆς Χατζῆ Ῥάλλην κλπούς.» Ὁ κ. Ἰωάννης Κοῦκκος, ὡς κατόπιν φαίνεται, ἀναδειχθεὶς μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω δὲν ἀναφέρεται.

τηρῶσι καὶ ὑπερασπίζονται τὰ τῶν χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῆς ἐπαρχίας συμφέροντα· διὸ καὶ εἰς κρισιμωτάτας πολλάκις περιστάσεις τῆς ἐπαρχίας ὡς καὶ τῆς Νήσου ἀπάσης ἐν γένει, μεγάλως οὗτοι συνετέλεσαν δυνάμει τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἱκανότητος καὶ μεγάλης παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ὑπολήψεως. Ἦδη ὁμως ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ Κυβερνητικοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας συστήματος περιττὴ ἢ ἀντιπροσωπεῖα οὕτη ἐθεωρήθη, ἀναπληρουμένη διὰ τῶν κατὰ καιροῦ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ Μολύβου ἐκλεγομένων χριστιανῶν συμβούλων (Ἀζάτων), ἐν οἷς διαπρέπουσιν, εἶναι ἀληθῆς, ἄνδρες ὄντως ἀγαθοὶ καὶ φιλοπάτριδες.

Ἡ παροῦσα δὲ τοῦ Μολύβου κατάστασις ἐστὶν εὐτυχῶς ἀρίστη διότι καὶ τῶν ἀναγκαιοτέρων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων εὐμοιρεῖ καὶ ἐμπόριον ἱκανῶς ἀνεπτυγμένον κέκτηται· οὐχ ἥττον δὲ καὶ πολλά τῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης Κωμοπόλεων καὶ ἰδίως ἡ στενοφυῆς καὶ βραχιώδης μὲν καλλιτέκνος ὁμως Βατούσα, ὁ Μανδραμάδας, ἡ Ἁγία Παρασκευῆ, Πέτρα καὶ ἡ Καλλονή, τὰ καλλὰ καὶ σωτήρια τῆς παιδείας ἀποτελέσματα πρὸ πολλοῦ αἰσθανθεῖσαι, μυρίας διὰ παντὸς καταβάλλουσι προσπάθειας ὅπως συστηματικώτερα τὰ τῶν γραμμάτων θεραπευτήρια καταστήσωσι (18)· διόπερ καὶ μόναι οἱ Κοινοτή-

18) Αἱ Κοινοότητες αὗται ἀπὸ τριακονταετίας σχεδὸν διατηροῦσιν ἐν αὐταῖς διδασκάλους Ἑλληνας, ὅπερ μαρτυρεῖ τὴν ἱκανὴν τῶν κατοίκων αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν φιλομουσίαν· ἐν Βατούσῃ ἐσχάτως μάλιστα συνεργεῖα φιλοτίμων τε καὶ φιλοκάλων τινῶν αὐτῆς τέκνων, συνεστήθη φιλόμουσος ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης, ἧς τὰ κεφάλαια εἰς χιλίας περίπου ὀθωμ. λίρας ἀνέρχονται σήμερον, ὡς βεβαιούμεθα, ἐκ τῶν προσόδων τῶν ὁποίων (δηλ. τοῦ τόκου) διατηρεῖται ἀπὸ τετραετίας ἤδη καλῶς κατηρτισμένη Ἑλληνικὴ Σχολὴ ὑπὸ εὐπαιδέτου νῦν καὶ φιλοτίμου λίαν διδασκάλου διευθυνομένη.

τες τῆς ἐπαρχίας αὐταὶ εὐμοιροῦσιν ἀνδρῶν τοιούτων, οἵτινες
διὰ τῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ τῆς παιδείας οὐ μόνον τὴν ἐπαρ-
χίαν τιμῶσιν ἀλλὰ καὶ τὴν νῆσον ἡμῶν ἅπασαν καθωραΐζου-
σι. Τί δὲ εἴπωμεν περὶ δύο ἢ τριῶν ἄλλων μεγάλων τῆς ἐπ-
αρχίας ταύτης Κοινοτητων, ὧν οἱ κάτοικοι τὸν νήδυμον εἰσέτι
δυστυχῶς κοιμῶνται ὕπνον, φθίνοντος ἤδη τοῦ δεκάτου καὶ
ἐννάτου αἰῶνος τῆς προόδου καὶ ἀναγεννήσεως!

Κατάλογος ονομαστικός τῶν Κοινοτήτων τῆς Νήσου

Α'.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Όνομα	ἀπόστασις ἀπὸ Μιτυλήνης	Οἰκίαι		Καζῆς εἰς ἑκάστη	ὕπάζεται (α)	Παρατηρήσεις (β)
		Χριστιανικ.	Ῥωμαν.			
Μιτυλήνη	ῶραι »	2560	380			διατηρ. Γυμν., 2 ἀλληλ. 2 Παρθ.
Μόρια	1	410		Μιτυλ.		ἀλληλ. καὶ Παρ.
Ἄφάλωνας	1 1/4	166		»		ἀλληλοδιδασκτ.
Παναγροῦδα	1	40		»		
Πάφλα	1 1/2	360		»		σχολ. ἀλληλοδ.
Θερμὴ	2	200	80	»		»
Πηγὴ	3	88		»		»
Κώμη	3		45	»		
Κυδῶνα	3 1/2		70	»		
Μυσεγνά	3	188	14	»		ἀλληλοδιδασκτ.
Χάλικες 3	1 1/2	200		»		»
Καγζάνι	1	167		»		»
Πληρῶνι	1	110		»		
Ἄγ. Μαρίνα	1	220		»		ἀλληλοδιδασκτ.
Λουτρὰ	1 1/2	180	15	»		»

(α) Πολλὰ Κοινότητες ἐνῶ ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγονται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μιτυλήνης, πολιτικῶς ὑπάγονται εἰς τὴν τῆς Μηθύμνης (Μολύβου) καὶ τὰνάπαλιν καὶ διὰ τοῦτο καλὸν ἐθεωρήσαμεν ὅπως καὶ περὶ τούτου ὁ ἀναγνώστης διαφωτίζεται.

(β) Τὰ σχολεῖα εἰσὶ, ὡς γνωστὸν, τὰ μόνον μαρτύρια τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως, ἐκάστου τόπου διὸ καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις ἀντιπάσης ἄλλης πληροφορίας περὶ τῶν σχολείων ἐκάστης κοινότητος ἰδιαιτέρως λόγος γίνεται.

Σκόπελος	3	320	110	Μιτυλ.	ἄλληλ. καὶ Παρθ.
Μεσαγρός	3	190	70	»	σχολ. ἄλληλοδ.
Ἄγ. Ἰωάν. καὶ Σαμαβοῦτα	3		30	»	
Παπάδος	3	215		»	ἄλληλ. καὶ Παρθ.
Πλακάδος	3	90		»	
Σαποῦνι	3		50	»	
Παλαιόκηπος	3 1/2	330		»	ἄλληλ. καὶ παρθ.
Κατωτρίτος	3	100	52	»	σχολ. ἄλληλοδ.
Σχοῦντα	3	110		»	
Ἕπιος	3	150	54	»	σχολ. ἄλληλοδ.
Κεραμιὰ	3		35	»	
Ἄσώματος	4	160		»	σχολ. ἄλληλοδ.
Ἄγιάσσοσ (α)	4	1418		»	έλλ. ἄλλ. Παρθ.
Κοινότησ Πλω- μαρίου (β)	7	2715		»	1 έλλ., 5 ἄλληλ καὶ 2 Παρθεναγ.
Ἄμπελικὸ	8	106		»	
Βοῦρκοι	8	85		»	
Βρυσιά	8	440		»	ἄλληλ. καὶ Παρθ.
Πολιχνίτος	8	1060	56	»	έλλ. ἄλλ. καὶ Π.
Γρίπα	8		30	»	
Λησβόριον	8	106	20	»	σχολ. ἄλληλοδ.
Βασιλικιότησ	7	207	50	»	»
Ἄγρα	14	235	90	Μολύβ.	»
Μεσότοπος	15	240	35	»	»
Ἐρεσσὸσ	16	475	70	»	(ἄλλ. καὶ Π. οἰκο- δομουμέν. κ. Ἐλ.)
Σίγριον	16		68	»	

(α) Ἐν τῷ ναῷ τῆσ Ἄγιάσσοσ ὑπάρχει εἰκὼν τῆσ Θεοτόκοσ ἣτισ λέγεται ὅτι εἶναι μία ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγ. Λουκᾶ ζωγραφισθέντων· διὸ καὶ μέγα πλῆθος προσκυνητῶν συρρέει τὴν 15 Αὐγούστου.

(β) Τὴν ὅλην τοῦ Πλωμαρίου Κοιν. ἀποτελοῦν τὰ ἐξῆσ 19 χωρία, τὸ κυρίως Πλωμάριον, ὁ Ποταμὸσ, Πλαγιὰ, Τρίγωνοσ, Παλαιοχωρί, Κουρνέλα, Βουρὸ, Ἀκράσι, Δρυῶτα, Λεύρα, Κάτω χωριὸ, Μηλιῆσ, Βλανιάσ, Λοβοχωρί, Μέσσονα, Λιμνί, Ἀπάν-Χωριὸν, Πλαστὸν καὶ Κουτρούλιζ.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΗΘΥΜΝΗΣ

Όνομα	ἀπόστασ. ἀπὸ Μιτυλήνης	Οἰκίαι		Καζᾶς εἰς ὃν ἐκάστη ὑπάγεται	Παρατηρήσεις
		Χριστιανικ.	᾽Οθωμαν.		
	ῥαι				
Ἄχυρῶνα	7	277		Μολύβου	ἀλληλ. καὶ Παρ.
Δάφνια	7	113	50	»	Σχολ. ἀλληλοδ.
Σουμούρια	7		20	»	
Γζουμαῖλι	7		25	»	
Ἄργιανὰ	7		30	»	
Κιράμι	7	95		»	Σχολ. ἀλληλοδ.
Παπιανὰ	7	73		»	
Ἄγ. Παρασκευὴ	7	710		»	ἐλλ. καὶ ἀλληλ.
Κωλομηδάδος	8	160		»	»
Κλαπάδος	8		60	»	
Στύψις	8	382		»	Σχολ. ἀλλη. (α)
Ἵψηλομέτωπον	10	271	55	»	»
Γέλια	10	223	65	»	»
Μανδαμάδος	8	647		Μιτυλ.	ἐλλ., ἀλλ. καὶ Π.
Κουκμίδος	8		20	»	
Κάπη	9	257	110	»	Σχολ. ἀλληλοδ.
Κλιζοῦ	9	180	73	»	»
Σκαμιά	10	183	60	Μολύβου	»
Χάλικας	11	77	20	»	
Ἄργενος	12	120	120	»	Σχολ. ἀλληλοδ.
Λαθζόνας	12	150	150	»	»
Μόλυβος	12	523	404	»	ἐλλ. ἀλλ. καὶ Π.
Πέτρα	11	210	210	»	»

(α) Λυτάθι ὡς μανθάνομεν πρόκειται νὰ συστηθῆ καὶ Παρθεναγωγεῖον.

Χιλιοπηγάδα	11		30	Μολύβου	
Πετριτζήκι	10	70	20	»	
Βαφίος	10	60		»	Σχολ. ἀλληλοδιδ.
Ξ' τάρο	10	280		»	»
Φύλια	9	314	80	»	»
Ἄνεμώτια	8	145	90	»	»
Τσουκαλογώρι	12	200	270	»	»
Τελώνια	14	689		»	ἀλληλ. καὶ Παρθ.
Τζήθρα (α)	12	30		»	
Βατοῦσα	12	460		»	ἐλλ. ἀλλ. καὶ Παρ.
Χύδερα	12 1/2	166	42	»	Σχολ. ἀλληλοδιδ.
Φτεροῦντα	12	160	90	»	»
Ρέμα	12	38		»	
Παράκοιλα	8 1/2	140	95	»	Σχολ. ἀλληλοδιδ.

(α) Ἡ Τζήθρα ἠρίθμει ἄλλοτε, ὡς αἱ οἰκιῶν σωρεῖαι τοῦτο τρανῶς μαρτυρεῖ, πολλές οἰκιῶν ἐκκτοντάδας, ἐπισκοπὴ οὔσα, καθὰ εἰκάζεται, μιᾶς τῶν δύο τῆς νήσου Μητροπόλεων· τουθ' ὅπερ καὶ ἡ ἐν Μολύβῳ Ἀρχὴ καὶ μέχρις ἐσχάτων εἰσέτι (Τζήθρα Μουκατασί) ἀπεκάλει καὶ ἔγραφε ἅπαντα τὰ περὶ αὐτὴν μέρη Τελωνείων κλπ. Αὐτόθι εὑρηνται τὰ τῶν μοναστηρίων, Περιδολλῆς καὶ Κρεοκώπου πλουσιώτατα κτήματα, ἐλαιῶνες, περιβόλια, ἀγροὶ κλπ. ἅτινα ἄγνωστον πῶς καὶ πότε εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Χρυσουπόλει τῆς Κων|λεως ὄθωμ. τεμένους περιέπεσαν.

ΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ
ΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ.

Τὸ ψῦχος ὅπερ κατόπιν ἀκαταπαύστων μηνιαίων βροχῶν εἶχεν ἐπέλθῃ τῇ Νήσῳ κατὰ τὴν 11ην καὶ 12ην Ἰανουαρίου τοῦ 1850, ἦν ὅλως πρωτοφανές καὶ πρωτάκουστον· τὸ θερμόμετρον εἶχε καταβῆ τότε μέχρι τοῦ 8° βαθμοῦ. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἦσαν πάντῃ ἀνθρώπων ἔρημοι. Αἱ ἐργασίαι τῶν κα-οίκων ἐπὶ μῆνα ὅλον διεκόπησαν. Ἄνθρωποι δυστυχεῖς καὶ ἄ-οροι εἰς τὰς ἐξοχὰς, ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα, ὡς λέγεται, ἀπέθανον· τὰ κτήνη ὅλα μέχρις ἐνὸς ἐξέπνευσαν· τὰ δένδρα ἅπαντα καὶ ἰδὼς τὰ τῶν ἐλαιῶν κατεμαράνθησαν· κτηματῖαι τινὲς ἐξαίφνης ἑαυτοῦς δυστυχεῖς κατιδόντες ἠὲ τοχειριάσθησαν· ἕτεροι τῶν φρενῶν οἱ τάλαινες ἀπεξενώθησαν. Ἡ ζημία ἐν γένει τῆς Νήσου εἰς πολλὰ ἀνῆλθε λιρῶν ἑκατομμύρια!

Ὡ πόσον πλὴν αἱ βουλαι τοῦ Ὑψίστου εἰσὶν ἀληθῶς ἀνεξερεύνητοι! Ἡ καταστροφή τῶν ἐλαιῶνων αὕτη αἰτία ἀφ' ἑτέρου ἐγένετο, ὅπως ἀναπτυχθῆ τὸ σπαργανῶδες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐμπόριον τῆς Νήσου· διότι τῶν κατοίκων πολλοὶ τῶν προτέρων τοῦ καρποῦ τούτου προτόδων ἐξαίφνης στερηθέντες, ἠναγκάσθησαν ἐχόντες ἄκοντες νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ καὶ τοὺς ἄιδρας, ὡς γνωστὸν, εὐτυχεῖ καὶ τὰς κοινωνίας ζωηροτέρας καθίστησιν· ἐντεῦθεν δὲ καὶ οἱ εἰς τὰ διάφορα ἤδη μέρη ἐμπορικοὶ τῶν Λεσβίων οἴκοι, ὡς καὶ ἡ ἐν τῇ Νήσῳ ὑπάρχουσα ἐμπορικὴ ἀνάπτυξις· ἐνῶ τὰ ἐλαιόδενδρα περὶ τὰς ρίζας αὐτῶν μετὰ τινα καιρὸν καὶ αὔθις ἀνα-

βλαστήσαντα, εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν πρὸ πολλοῦ περιήλθον κατὰστασιν.

Ἡ δὲ τοῦ σεισμοῦ φρικωδέστατη καταστροφή ἤρξατο τὴν 23ην Φεβρουαρίου, ὥραν 6ην μ. μ. τοῦ 1867. Οὐδεμία ὑπόγειος βοή, οὐδὲ κρότος προηγίθη αὐτῆς· μόνον ὁ ἀήρ ἦτο κατὰ τι βαρύς· περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐκλονίσθη ἡ γῆ σφοδρότατα· ὅσοι εὐρέθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς ἐρρίφθησαν βιαίως κατὰ γῆς. Αἱ ὀροφὴ καὶ τὰ δώματα τῶν οἰκιῶν διερρίγησαν, καὶ μετ' ὀλίγον κατέπεσον καὶ αὐταὶ οἱ οἰκίαι· ὀλίγοι ἄνθρωποι ἔλαβον καιρὸν νὰ σωθῶσιν· οἱ δὲ διασωθέντες παρευρέθησαν τότε εἰς θέαμα τοῦ ὁποίου ἡ φρικαλέα αἴσθησις οὐδέποτε θέλει ἐξαλειφθῆ ἔκ τῆς μνήμης αὐτῶν. Ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους εἶδον τὴν γῆν ἅπασαν σειομένην μετὰ τινὰ γμῶν ἐπαγόντων σκοτοδινίασιν, ἔπειτα κρότους φοβεροῦς, συγκρούσεις φρικαλέας, καὶ τέλος ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις τοῦ ἐδάφους, αἵτινες οὐδὲν σχεδὸν ἄφησαν ὄρθιον. Ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπανήρχοντο οἱ σεισμοὶ ἐπὶ μῆνας σχεδὸν συχνάκις.

Ἐν τῇ πόλει τῆς Μιτυλήνης αἱ πλεῖσται σχεδὸν οἰκίαι κατεστράφησαν· οἱ ἐπιζήσαντες αὐτόθι κατεγίνοντο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας νὰ εὕρωσιν ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἢ συγγενῆ ἢ φίλον ἀφανισθέντα (α). Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἀνευρισκόμενοι ἦσαν νεκροὶ φρικαλέως ἠκρωτηριασμένοι, ἢ σώματα καιρίως τετραυματισμένα· εἰς τὰ χωρία ἢ συμφορὰ ἦν ἐπίσης μεγίστη Αἰ μεγάλαι τῆς Νήσου Κωμοπόλεις Καλλονή, Ἁγία Παρασκευή, Πέτρα, Μόλυβος, κλπ. ἀπὸ κοινοῦ κατέρρευσαν. Ὁ Κολομηδάδος γενικῶς ἐξηφανίσθη. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ἐν Μιτυ-

(α) Τραγικωτάτην λίαν παριστῶσι τὴν θέσιν τοῦ ἀξιοτίμου Κυρ. Παναγ. Βασιλείου τότε, ὅς, τὰ δύο ἄρρενα ἀγαπητὰ αὐτοῦ τέκνα διὰ μιᾶς ἀπολέσας, φρενήρης ὁ τάλας ἔνθεν κακειῖθεν περιήρχετο, γράζων ἐπὶ ματαίῳ αὐτά.

λήνη καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν Νήσων Μέρει ὑπολογίζεται τῶν μὲν πληγωμένων εἰς 600, τῶν δὲ φονευθέντων εἰς οὐχὶ ὀλιγωτέρους τῶν 500.

Ἄμα ἠκούσθη ἡ λυπηρὰ εἰδήσις τοῦ δυστυχήματος πρῶτον ἔσπευσεν εἰς τὴν Νῆσον τὸ Ἰαλλικὸν ἀτμόπλοιο « Προμηθεύς »· κατόπιν ἔφθασε μετὰ τῶν ἀναγκαίων βοηθημάτων ἡ Πρωσικὴ κανονιοφόρος « Ἀστραπή », ἥτις τὴν αὔριον ἀνεχώρησε φέρουσα εἰς Σμύρνην ὅσους ἠδύνατο ἐπιβάτας.

Αἱ ἐκ τοῦ φρικώδους καὶ καταστρεπτικωτάτου τούτου σεισμοῦ ἐπελθοῦσαι τῇ Λέσβῳ καταστροφαὶ τοὺς πάντας, εἶναι ἀληθεῖς, συνεκίνησεν· ὅθεν ἀμέσως συνέρρευσαν συνεισφοραὶ πανταχόθεν· Κυδωνιεῖς, Περγαμηεῖς, Μοσχονησιῶται, Σμυρναῖοι, Κωνσταντινουπολιῖται κλπ. γενναίως ἔπεμψαν βοήθειαν ἀνακουφισάσας προσκαίρως τὴν δεινὴν καὶ ἀθλίαν τῆς Νήσου κατάστασιν· ὁ τότε ἐν Μιτυλήνῃ ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος Κ. Ι. Παπακωστόπουλος, συγκινηθεὶς μεγάλως ἐκ τῆς ἐπελθούσης συμφορᾶς ἐτηλεγράφησεν ἀμέσως εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν, ἥτις ἔσπευσε δι' ἐκτάκτου ἀτμοπλοίου « ἡ Σαλαμηνία » νὰ στείλῃ ὑπὲρ τοὺς χιλίους σάκκους ἀλεύρου διανεμηθέντας πρὸς τοὺς παθόντας τῆς Μιτυλήνης καὶ τῶν περικύκλιων. Ἡ δὲ σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἅμα μαθούσα τὸ συμβάν, ἔσπευσε νὰ πέμψῃ δι' ἐκτάκτων ἀτμοπλοίων ἅπαντα τὰ χρειώδη ἐν ἀφθονίᾳ. Καὶ ἡ Α. Μ. δὲ ὁ τρισέβαστος ἡμῶν Ἄναξ ἐν τῇ πατρικῇ αὐτοῦ μερίμνῃ ὑπὲρ τῶν παθόντων, ηὐδόκησε νὰ πέμψῃ τὸν ἀρχίατρον Αὐτοῦ Μάρκον Πατᾶν, ὅστις ἀκάματον ἀληθῶς κατέβαλε δραστηριότητα πρὸς περίθαλψιν τῶν παθόντων.

ΠΕΡΙΚΟΠΗ

ΕΚ ΣΠΟΥΔΑΙΑΣ ΤΙΝΟΣ ΠΕΡΙ ΛΕΣΒΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

γραφείσῃς ἀμέσως μετὰ τὸν σεισμὸν τοῦ 1867.

Ἡ Λέσβος ἥτις παρέχει τῷ φιλολόγῳ ἀφθονον ὕλην διὰ τοὺς πολλοὺς αὐτῆς συγγραφεῖς τῆς παλαιᾶς καὶ νεωτέρας φιλολογίας, ἥτις τέρπει συνάμα καὶ λυπεῖ τὸν ἱστορικὸν διὰ τὸ ποικίλον τῆς ἱστορίας της, ἥτις ἐγένετο τὸ ἔρμαιον τῶν αἰσχροκερδῶν ἕνεκα τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς πλούτου, παρέχει ἐπίσης τοῖς φυσικοῖς ἱστορικοῖς καὶ ἰατροῖς πολλὰ ἄξια παρατηρήσεως καὶ ἐξετασεως, διὰ τὸ τερπνὸν αὐτῆς κλίμα καὶ διὰ τὰ πολλὰ καὶ ἀφθονα θερμὰ ὕδατα, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν παρημέληνται, ἄλλα δὲ εἰς ἰαματικὴν χρῆσιν ἐφηρμόσθησαν καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόους ὡς τὰ τῆς Πύρρας, Ἐλαιοφόρου κλπ., καθὼς καὶ τὴν σήμερον, ὡς τὰ τῆς Θερμῆς, Λεσβορίου, Γέρας, Μολύβου κλπ.

Τὰ ὕδατα ταῦτα ρέοντα καὶ ἀναβρύοντα ἐκ διαφόρων στομίων ἢ ὀπῶν κρατηροειδῶν, πλησίον καὶ μακρὰν τοῦ αἰγιαλοῦ εὕρισκομένων, ἀποδεικνῦσι τὴν πλουτωνικὴν δύναμιν ἥτις πολλάκις ἔτεισεν, ἐκλόνησε καὶ διέρρηξε τὸ ἔδαφος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸν Στράβωνα ἐχώρισεν ἀπὸ τὴν ἀπέναντι μεγάλην Ξηράν.

Οὐχὶ ἔλαττον τῶν θερμῶν πηγῶν παριστάνει καὶ ἡ ἠφαιστιογενὴς κατάστασις πολλῶν λόφων, κοιλάδων, καὶ ἴσως ὀρέων τῆς νήσου, τὴν καὶ βεβοσίαν ἐκρηξιν ἠφαιστίου κρατήρος ἢ καὶ κρατήρων. Ἡ πρὸ 2100 περίπου ἐτῶν καταστραφεῖσα πόλις Ἀρίσθη, νῦν Παλαιόκαστρον, κειμένη εἰς τὸν μυχὸν τῆς πεδιάδος Καλλονῆς καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἴσσης, ἢ κατὰ μέρος καταστραφεῖσα καὶ καταποντισθεῖσα Πύρρα, παριστάνουσιν ἡμῖν ἤδη ὅ,τι ἤθελε τοῖς μεταγενεστέ-

ροις παριστάνειν μετὰ 2000 ἔτη ἡ Μιτυλήνη, Ἄχυρῶν, Κολομηδάδος καὶ Ἀφάλων μὴ ἀνιδρυθησόμεναι· καὶ τέλος ἡ ἑξαφάνισις τῆς ἱερᾶς πόλεως Ἀγαμήδης, καὶ ἡ καταβύθισις τῆς νήσου Ἀντίσσης τρανῶς ἀποδεικνῦσιν ὅτι ἡ Λέσβος ὑπέστη μείονας καταστροφὰς τῆς παρούσης, ἧτις ἐστὶν ὁμοία σχεδὸν ταῖς πρὸ 112 καὶ 320 ἐτῶν γενομέναις ὑπὸ σεισμῶ.

• • • • •
 Ὅλα λοιπὸν ταῦτα καὶ οἱ ἀλλεπάλληλοι σεισμοὶ βεβαι-
 οῦσιν ὅτι τὸ ἠφαιστίον πῦρ ὑπάρχει ἀκμαῖον ὑπὸ τὴν νήσον.
 Ζητητέον δὲ ποῦ ἀκριβῶς ἢ ὡς ἔγγιστα ὑπάρχει τὸ κέντρον
 ἢ ἡ ἐστία τοῦ κεκρυμμένου ἠφαιστίου, ποῦ κυρίως διαδραμα-
 ματίζεται, ἂν ὁ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἠλεκτρισμὸς δι' ὀπῆς τινος
 ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ πρὸ τοσοῦτων ἐτῶν ἡρεμεῦν ἠφαιστίον
 πῦρ ἢ αὐτὴ ἡ λεγομένη πλουτωνικὴ δύναμις τῶν καυστικῶν
 ὑλῶν καὶ μετάλλων, καὶ ἂν τοῦ λοιποῦ ἔξωμεν ταχέως ἢ
 βραδέως ὁμοίους τούτου σεισμοὺς ἢ καὶ κρατῆρα τινά. Τοῦτο
 ἐστὶν ἴδιον ἄλλου ἀνδρὸς ἐπιστήμονος· τὸ ἐφ' ἡμῖν λίαν δύ-
 σκολον ἐστί.

• • • • •

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΟΙ ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ.

Ἡ Α. Μ. ὁ πρ. Ἀλεξανδρείας Κ. Κ. Καλλίνικος Σώμ. 10
 Ἡ Α. Σ. ὁ ἄγ. Μιτυλήνης Κ. Κ. Μεθόδιος » 10
 Ὁ τοῦ Σ. ἄγ. Μιτυλήνης ἐπίτροπος Ἀρχ. Παρθένιος » 1
 Οἱ ΚΚ. Δ. Βερναρδάκης, Χ. Λαίλιος, Γ. Ἀριστείδης, Δ.
 Σταυρίδης, Ἰ. Παυλίδης, Κ. Βουρνάζος, Ἀπόστολος Λουκά,
 Ζ. Δ. Χ. Ἀλατζᾶ, Π. Ζιρπίνης, Β. Μ. Μπῆνος, Μιχ. Παπάζο-
 γλους, Β. Π. Κούμπας 4, Ι. Σβίλερινζ, Cesar G. Pinto 2, Π.
 Σιφναῖος, Α. Ταταλιᾶς, Ἀθ. Σημανδέρης, Κ. Α. Κανδαρτζῆς,
 Π. Μητρέλιας, Γ. Μανουήλ, Λουκάς Α. Λουκά, Δ. Θεοδωρίδης
 ἰατρός 3, Δ. Ψακῆς, Εὐ. Βασιλείου, Ζ. Ἰωακήμεογλους, Ἐμ.
 Τζανέλης, Δ. Κατζάνης, Θ. Μαρίνου, Β. Δοκάκη, Β. Α. Κον-
 δουνῆ, Γ. Μαμουλῆς, Θ. Φωτιάδης, Δ. Καψιμάλης, Δ. Βογζα-
 τζῆς, Χ. Χ. Γιαννάκη, Ἀποστ. Μπαπούρης, Μιχ. Εὐστρατίου,
 Φωτ. Ν. Καμβούρης, Α. Α. Πασιούρας, Ι. Π. Μυρογιάννης, Α.
 Ἑβδομαδόπουλος, Γ. Ε. Κωστομύρης, Γ. Κωστομυριάδης,
 Στρ. Σαρῆ Γιάννη, Δ. Δουκάκης, Ἐμ. Εὐστρατίου, Ἀντων. Κοκ-
 κώνης, Παναγ. Μιχαηλίδης, Α. Βασιλειάδης Γ. Τιργιακίδης,
 Α. Μ. Μπαπούρης, Μαρίνος Καμπούρης, Παναγ. Γρημάνης, Κ.
 Σαράφης, Δ. Παλαιολόγου, Μ. Α. Κούμπας, Μ. Φωτίου, Σ. Φ.
 Σιμωνίδης, Ἀντ. Μ. Μουζάλας, Μιχ. Εὐστρατίου, Μιχ. Χρι-
 στοδουλίδης, Γεώργιος Σταματίου, Β. Σιτζάνης, Ι. Ζαννίδης,
 Ἡλίας Γ. Διαδέλης, Ἀδελφοὶ Γ. Φωτίου, Ἀδελφοὶ Κ. Χ.
 Ἡλία, Ἀδελφοὶ Ν. Γιανιέλη, Παναγ. Ταχτατζῆς, Ἄρις. Χαμ-

χούμης, Ι. Ν. Ταλέκου, Α. Β. Μουζάλας, Ἰγνάτιος Θεοδοσιά-
 δης, Α. Δ. Κουτρούπης, Γιαννήκος Β. Βοχλῆ, Δ. Π. Καμπᾶς,
 Ν. Π. Μυρογιάννης, Ἄντ. Χλημήτζας, Παναγῆς Χ. Ἀποστο-
 λέλη, Μ. Φ. Ράλλη, Β. Τουλιάτος, Σ. Χ. Ἀνδρέα 2, Ν. Καλο-
 γρίδης, Εὐρ. Χριστοδούλου, Θ. Δουβαλετέλης, Θ. Κ. Φινάλης,
 Μ. Χρυσόπουλος, Χαρίλαος Πασιούρας, Ἀχιλ. Χ. Μαλιάκα,
 Μ. Χ. Κουτρῆς, Γ. Γρηγοριάδης, Θεοφάνης Πέτρου, Ἰσίδωρος
 Σακελαρίου, Κ. Μιχαηλίδης, Σ. Δ. Κουτρούπης, Σ. Ἰγγλιζέλης,
 Πλάτων Μαυρικίδης, Δ. Γ. Γρημάνης, Γ. Χ. Ἐμμανουήλ, Γ.
 Πρῆμος κλητῆρ τοῦ Ἑλλ. Προξενείου, Φ. Σιμωνίδης, Α. Κ.
 Ἀδαλῆς Ι. Κυριακίδης, Εὐστρ. Ἐλευθερίου, Ἀριστ. Ἀνδρε-
 ᾶδης, Δ. Κατζακούλης, Π. Καγγάνης, Κ. Βελησάριος, Π.
 Πελεκάνος, Π. Καρακούσης, Γιαννήκος Μακαρονᾶς, Π. Χ. Μα-
 λιᾶκα 2, Π. Γ. Σχαμπαβίας.

Αἰ ἀξιότιμοι Κυρίαι.

Μυρσίνη Καρᾶ, Μαρή Π. Σχαμπαβία, Μελπ. Καρακούση,
 Ἄφροδ. Κουσομύρη.

ΟΙ ΕΝ ΚΑΛΛΟΝΗ.

Ὁ Σεβ. ἄγ. Μηθύμνης Κ. Κ. Παῖσιος Σώμ. 20.
 Ὁ τοῦ ἄγ. Μηθύμνης Πρωτοσύγ. Κ. Γαβριήλ, Σταῦρος Ἰατρὸς, Σ.
 Χ. Ράλλης, Ἀρισείδης Ἀντωνιάδης, Ἀντώνιος Ι. Βαλταζῆκος.

ΟΙ ΕΝ ΜΟΛΥΒΩ.

Ιω. Κράλης 3, Δ. Σταυρίδης 2, Ἀριστείδης Κυριακοῦ, Σ.
 Δοκάκης Ἰατρὸς, Κομνηνὸς Κράλη, Μιχ. Τζάνου.

ΟΙ ΕΝ ΠΕΤΡΑ.

Παναγ. Ἐλευθερίου, Γεώρ. Χ. Νικολάου, Ι. Δούκογλους,
 Ἰγνάτιος Χ. Γιαννῆ.

ΟΙ ΕΝ ΒΑΤΟΥΣΗ.

Γ. Γῶγος Ἰατρὸς 10, Ι. Κοροβήνης 5, Α. Ἰωακείμ 2, Παυ-
 λῆς Μαρζέλος 2, Ιω. Α. Παπᾶ 2, Ἀντώνιος Ν. Καναρέλης,
 Γ. Ἀζτέρης, Γ. Γαβρηλίδης ἱερεὺς 2, Ιω. Ἐμ. Μαρζέλου 2, Μ.
 Γ. Ἰατρόπουλος 2, Ν. Μιχαήλ 2, Χαραλ. Σαραντίδης, Ἰγνάτ.

Παπαδόπουλος, Γ. Πανάγου, Γ. Δημητρίου, Μ. Κ. Πητζώνης,
'Αντωνάκης Σταυρή, Βασίλειος Νικολάου 2, Κ. Γεωργιάδης,
'Ιάκωβος 'Ανασασιάδης 3, 'Αντώνιος Λουλοδόπουλος 2, Χρῆστος
Πέτρου, 'Εμ. Α. Πλάκα, Π. Χριστοδούλου, Μιχ. Θεολόγου.

Αἰ ἄξιότιμοι Κυρίαί.

Δεσποينوῦ 'Εμ. Τάξη 2, Δεσποينوῦ Ι. Προκοπιάδου 2, Δό-
μνηνα Μ. Ζαφυριάδου 2, 'Ελέγκω Γ. 'Αζτέρη, Καλυψώ Γ. Χιω-
τοπούλου.

ΟΙ ΕΝ ΤΕΛΩΝΙΟΙΣ.

Νικολάκης 'Αντωνίου 2, 'Ιω. Φωτιάδης, Χ. Ραλλίδης, Β.
Θεοδώρου, Ι. Χ. Νικολάου, Νικόλ. Καρποζέλης, Θεολογ. Ραλ-
λίδης, Θεοφιλ. Ραλλίδης, 'Ιω. Ραλλίδης, Περικλῆς Σαραντίδης
διδάσκαλος, Γρηγόριος 'Ιεροδιάκονος, Θ. 'Αποστόλου, Εὐαγ-
γελινός Γ. Μωραΐτης, Δοκάκης Δαβερνάρης, 'Αλέξανδρος Χ. 'Εμ-
μανουήλ, 'Ιω. Θεοδοσίου, 'Αρτέμης Φωτίου, 'Αντώνιος Μπήγου,
Νικόλαος Κωνστάντιος.

Αἰ ἄξιότιμοι Κυρίαί.

'Αθηνᾶ Πέτρου, Αἰκατερίνη Ράλλη, Παναγιωτοῦδα Χ. Ραλ-
λίδου, 'Αμερισοῦδα Χ. 'Αντωνῆ, Καταξενούλα Ι. Φωτιάδου,
Χρυσάνθη 'Ιωσήφ, 'Ελένη Γιανήκου.

ΟΙ ΕΝ ΕΡΕΣΣΩ.

'Αχιλλεὺς Ι. Κούκκου 3, Γαληνός 'Εμ. Κούκκου 2, 'Αριστεί-
δης 'Εμ. Κούκκου, 'Αντώνιος Ν. Πασαδέλης 2, Δ. Θ. Τζανε-
τίδης, Ι. Βαλάκος Γερμανός 'Ιερεὺς, Βασίλ. Ι. Ζωγράφος, Συ-
μεὼν Ξενέλης, Μιχ. Σ. Τζανέτου.

ΟΙ ΕΝ ΠΑΡΑΚΟΙΛΟΙΣ.

Γεώργιος Εὐαγγελίδης 2, Π. 'Ιατρόπουλος 2, Α. 'Ιατρόπου-
λος, Νικόλαος Σταματιάδης, Εὐαγγ. Χ. Δημητρίου, Μιχαλῆς
Γρηγορίου, 'Εμ. Π. Βεργῆ, Βασίλειος Παναγιώτου, Μιχαλῆς Χ.
Σάββα.

ΟΙ ΕΝ ΑΓΡΑ.

Κλεάνθης 'Αποστολίδης, Λουκᾶς Μ. Σαχτούρης, Χαράλαμ-

πος Γιαζητζής, Ἀριστείδης Γαβριήλ, Ι. Γαβριήλ Ξενοφῶν, Σπύρου, Χαράλαμπος Εὐαγγέλης, Ἀντώνιος Σ. Κατζαπής, Χ. Ιω. Ἐπίτροπος, Παπᾶ Νικόλαος, Νικόλαος Τζακηρέλος, Σταῦρος Μανδήλης, Βασίλειος Ἀχλαδέλης.

ΟΙ ΕΝ ΤΖΟΚΛΑΛΟΧΩΡΙΩ.

Χ. Καραντζήδης 2, Δημοσθένης Χ. Καραντζήδης, Δ. Καραμήτρος, Χ. Ἡλίας Γεωργίου, Ἡλίας Παπᾶ Μιχαήλ, Ἀνέστης Θεοδοσίου.

ΟΙ ΕΝ ΦΥΛΙΑ.

Γ. Σ. Καραγιαννόπουλος, Ἀντ. Γεωργιάδης, Σταῦρος Δανιηλόφ, Παπᾶ Ἰωάννης Βατούσιος, Χρυσόστ. ἱεροδιάκονος, Γρ. Κοπαρακάκης, Δούκας Κωνσταντίνου, Χρ. Σ. Ἀναγνωστόπουλος, Δ. Εὐστ. Διβαδόπουλος.

ΟΙ ΕΝ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

Κ. Ὑάκινθος, Χρ. Γ. Βαφειάδης, Γ. Πλάτων, Σ. Γ. Κουσβής, Γ. Νικολαΐδης.

ΟΙ ΕΝ ΦΤΕΡΟΥΝΤΑ.

Εὐαγγελ. Παππαδόπουλος διδάσκαλος, Γ. Γιαυρής, Παπᾶ Σιδέρας Χίος.

ΟΙ ΕΝ ΧΥΔΕΙΡΟΙΣ.

Βασίλειος Φωτιάδης, Παπᾶ Ἀπόστολος, Παναγιώτης Γεωργίου, Παναγιώτης Χ. διδάσκαλος, Περικλῆς Μιχαλάκη, Ἰωάννης Ἀντωνίου.

ΟΙ ΕΝ ΑΝΕΜΩΤΙΑ.

Χ. Γεώργιος Χ. Εὐστρατίου, Χ. Ἰγνάτιος Χ. Εὐστρατίου, Παναγ. Μιχαήλ, Χρ. Χ. Γεωργίου, Σ. Μαλιόγλους διδάσκαλος.

Οἱ μαθηταί.

Γεώργιος Δημητρίου, Παναγ. Ντέλιου, Εὐστράτιος Παρασκευᾶ, Δημήτριος Γεωργίου.

ΟΙ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΕΣ ΛΕΣΒΙΟΙ.

Ἰωάννης Β. Τάξης 30, Ἀπόστολος Γ. Βαφειάδης ἰατρός 10,

Θρασύβουλος Γζίνναρος 20, Βασίλειος Γ. Τάξης 20, Γ. Κάμπερ 2, Ι. Καβιάδης Ιατρός 2, 'Οδ. 'Ιάλεμος 2, Π. Γώγος 2, 'Αβρ. Μαλιάκας 2, 'Ηλίας Μαλιάκας 2, Ν. Γ. 'Αγοραστός 2, Γ. Ι. Καψαλίδης 10, Γ. Κορκορής 2, Π. Α. Λαμνής 2, Γ. Γρημάνης 2, Ζ. Παλαιολόγος 5, 'Εμ. Ι. Μαλίκου 5, 'Ιωάννης Προκαπιάδης 5, Κωστής Σρατόπουλος 5, Μιχ. Α. Πλάκας 2, Μιχ. Παυλίδης 2, Γρ. Μ. Χανίδης 2, Δημ. Λουκίδης 2, Γεώρ. Οίκονομίδης 2, Π. Οίκονομίδης 2, Κ. Μ. Χιοτόπουλος 2, Παναγής Χ. Πέτρου 2, Μιχ. Γ. Ζαφειριάδης 2, 'Εμμανουήλ Χαβαράνης 2, Χαράλαμπος Μεταξάς 2, 'Ιγνάτιος Δ. Στρατέλης 2, Δημήτριος Δοκάκη 2, Μιχαήλ Πήπας 2, Παῦλος 'Αργαλίδης 2, Παῦλος Γεωργίου 2, Πανάγος Εὐαγγελινοῦ 1, Στρατῆς Μαλαθρόνης 2, Γρηγ. Καμπέρ 1, 'Ανδρέας Καρποζέλης 1, Μιλτ. Μ. Χιοτόπουλος 2, Μαλῆς Δημ. Παπουτζῆ 1, Χαράλαμπος Κ. Κατζόνης, Βασίλειος 'Ριπανέλης, Π. Α. 'Ριπανέλης, Λουκῆς Ζαφειρίου, Πανάγος Χ. 'Ιωάννου 2, Π. Γ. 'Αζτέρης 1, Μιχ. Ν. Πασιάκος, 'Αλ. Δ. Παπαδόπουλος, Δ. Κάπας, 'Ιγνάτιος Γ. Κατζονίδης, Θεμιστοκλῆς Στρατόπουλος, 'Ιγνάτιος Στρατόπουλος, Εὐαγγελινός Δ. Παπουτζῆ, Β. Γ. Ψώμος, Ι. Μανολέλης, Χ. Γ. Καπᾶς, Δοκ. Μαρζέλου, Στυλιανός Γ. Κατζονίδης, Παχαράκης Μιχαήλ, Μημῆκος Γρ. 'Ιατρόπουλος, 'Ιωάννης 'Εμ. Βογλιούκος, 'Ιωάννης 'Εμ. Πιτζόνης, 'Ιωάννης 'Αντ. Πιτζόνης, Χαράλαμπος Ντεληολάνης, Δ. Ι. Κόβρας, Μάστρος Ν. Χρηστοφίδης, 'Ιωάννης Βαγιοῦ, Λουκάς Ζαφειρίδης, Μαλῆς Σπύρου Ζανέτου, 'Αντώνιος Μ. Ζανέτος, Π. Παλαιολόγος, 'Αριστείδης Στεργέλης, Γεώργιος 'Ροσόπουλος, 'Ηλίας Χ. Κρασᾶ, Νικόλαος Χ. Κρασᾶ, Γεώργιος Σαρακοστινός, Εὐστράτιος Κωνσταντίνου, 'Αριστείδης Χαβαράνης, Γεώργιος Λουκίδης, Σωκράτης 'Ανδρέα, Α. Κ. 'Αράπογλους, Γ. Ζάννου Κουρκουρῆς, Εὐανθία Ζ. Κουρκουρῆ, 'Α. Α. 'Αλεξάνδρου, Ι. Δ. Πραϊδης, Τιμολέων Γ. Πάππης 2, Κ. Π. 'Εμμανουήλ, 'Αναστάσιος Νικηλάου, Στέφανος Λογαρίδης, Βασίλ. Χαρασιός, Μηνᾶς Γ. 'Ασήκης, Μιχ. Α. Βαρδί, Μ. Νικολαΐδης Χωλιού, Δημήτριος Φραντζῆ, Ζαννέτος Θεοχαρίδης, Γεώργιος Ράλλη, Θεοδόσιος Σόπα, Βασίλειος Γ. Κάλφα, Γεώρ-

γιος Ν. Χαβαράνης, Ἐμμανουήλ Ι. Κόβρα, Ιωάνν. Ἐμμανουήλ, Μιχ. Θεοφράστου Ζαννέτου, Ἀντώνιος Χ. Σταυρῆ, Θεμιστοκλ. Χ. Σταυρῆ, Νικόλαος Ιωάννου, Νικόλαος Ἰατρόπουλος, Ἰω. Βαγιοῦ, Δ. Α. Ταβερνάρης 2, Νικόλαος Νυτελῆ Ὀλάνη, Βασίλειος Καλωνιατέλη, Μανόλης Εὐστρατίου, Γεώρ. Ι. Πλωμαρίτης, Δημήτριος Καραγεώργη, Γεώργιος Δ. Δαφνολέλη.

Ὁ Σ. ἄγ. Νισσάκης Κ. Κ. Ἰγνάτιος Λέσβιος Σώμ. 10.

ΟΙ ΑΥΤΟΘΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ ΞΕΝΟΙ.

Μ. Ν. Θαλασσινός, Χῖος, Κωνσταντῖνος Λοῦζου, Γεώργιος Ἠλίας Κρής, Ἀχιλλεὺς Στεφάνου ἐκ Βώλου, Λουρεντζος Γ. Κουμαριανός ἐξ Ἄνδρου, Β. Ἀλεξιάδης ἐκ Χάσκιοῦ, Γ. Κ. Μωυσιάδης.

ΟΙ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

Ἰωσήφ Φωτιάδης 10, Γρηγόριος Βασιλακάκης 5, Μιχ. Χ. Δούκα 5, Ἰωσήφ Οἰκονομίδης 5, Ι. Εὐστρατιάδης 5, Δ. Γ. Βασιλακάκης 3, Δ. Γ. Βουγιούκας 5, Γ. Κοροβήνης 5, Μιχ. Σαραντίδης 5, Θθ. Φωτιάδης 5, Χρυσόστ. Παυλίδης 5, Γ. Μαλαμάς 2, Ἰω. Γιαλούρης 1, Γ. Νικολάου Γιασματζῆς, Δ. Ν. Χρυστόφα, Ἀν. Κασιμάτης, Σοφοκλῆς Μαλίδης, Νικολ. Δανιήλ, Πέτρος Μισρλίδης, Εὐστρ. Ἐλευθεριάδης, Π. Γ. Πλάτων, Ἀλέξανδρος Κοκκώνης, Πέτρος Δεσῆπρης, Ἀλεξ. Κοκκοναρίδης, Ζαχ. Βαρζιλάκης, Ἀντ. Βορέας, Μιχ. Τζιγκρίδης, Ἰω. Μεϊμαρίδης, Ἐμ. Παπαδόπουλος 3, Ἰωάννης Καλφαδόπουλος Βατούσιος 5, Κ. Βαρβέρογλους, Μ. Γαβριηλίδης, Ι. Δ. Τζιρονίκος, Χ. Μακρόπουλος, Ἰω. Κυριακίδης, Μ. Κομνηνός, Γ. Δημητρίου, Κ. Κυπριάδης, Γεώργιος Φιλούκατζης, Ι. Σ. Ἀθανασιάδης, Π. Α. Σουριώτης, Γ. Ι. Π., Γεώργιος Παντόπουλος, Ι. Ἰωαννίδης, Δ. Κωνσταντίνου, Μ. Ἀντωνίου, Δ. Βαρδαξόγλους, Λεωνίδας Παπαδόπουλος, Π. Ψάλτης, Θεόδωρος Γ. Ψάλτης, Γεώργιος Π. Καμινάκης, Χρῆστος Δημητριάδης, Ἀριστείδης Ἀλεξίου, Νικόλαος Δημητριάδης, Ἀλέξανδρος Σπυρόπουλος, Δημήτριος Ζαφειριάδης, Ἀνδρέας Γεωργιάδης, Δημ. Χ. Δούκα, Γ. Ε. Λουκέλης, Νικόλαος Χ. Ἰωάννου, Γρηγόριος Ἀναγνωστόπουλος,

Ἀναγνώστης Ἀντωνίου, Παναγιώτης Χ. Ἰωάννου, Χρῆστος Ζαφειρίου, Γρηγόρ. Δημητρίου, Ι. Νικολάου.

ΟΙ ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ.

Χ. Δημήτρης Χ. Γαβριήλ, Παπᾶ Γαβριήλ πρωτοψάλτης, Δημήτριος Ψάλτης, Ἀντ. Π. Σταυρινουῦ, Ἡλίας Ἀντωνίου, Χρῆστος Κράλη, Εὐάγγελος Βενάρδος, Χρῆστος Παπαδόπουλος, Γεώργιος Ταβερνάρης, Ἀντ. Ἰω. Παπάζογλους, Δ. Ἰω. Παπάζογλους, Ἰγ. Ἰω. Παπάζογλους, Παῦλος Γαβριήλ, Γεώρ. Σοβατζόγλους, Ἰγνάτιος Κερεστετζῆς, Εὐαγγελινὸς Σαρόγλους, Νικόλαος Σαριγιάννης, Κυριάκος Σοφταδόπουλος, Ἐμ. Σοφταδόπουλος, Κωστ. Ἐμ. Κερεστετζῆς, Γρηγόριος Καραγιάννης, Θεόδωρος Μ. Κερεστετζῆς, Β. Θ. Πετρᾶς, Νικολ. Φωτιάδης, Δαμιανὸς Κερεστετζῆς, Ἀντώνιος Πεζὸς, Γεώργιος Σ. Βακάλης, Νικόλ. Δ. Μυλωνᾶς, Μιχ. Η. Μιτυληναῖος, Κωστ. Δ. Ταβερνάρης, Εὐστρ. Κιλαϊδίτης, Ἡλ. Σκραπελίτης, Ἀθανάσιος Χ. Γεωργίου, Γρηγ. Ν. Καπουρέλης, Νικόλαος Ζαχαροπλάστης, Ι. Μ. Παπαδέλος, Γεώργιος Γιαγτζῆς, Ἀργ. Καραποστολίδης, Σταῦρος Λουκᾶ, Δημ. Χ. Παρασκευᾶ, Ἡλίας Σοβατζῆς, Δημ. Καραμανόλης, Ἰω. Χριστόφρα.

ΟΙ ΕΝ ΚΑΣΑΜΠΑ.

Λ. Λεοντίδης, Μουράτης Σωτηρίου, Ι. Βράσκος, Α. Δ. Σουλιάδης, Χαρ. Εὐστρατίου, Ἰω. Πολίτης, Φιλ. Χαραλάμπους, Εὐστρ. Ξενοδόχος, Σταμάτιος Τυπάλδος, Στυλ. Κουλελόγλους, Δημ. Ζαφειρίδης, Ἰω. Κουρεὺς, Μιχ. Δουτζόγλους, Γ. Δρανίτσας, Ἡλ. Ἀντωνίου, Κωνστ. Σαράτζης, Ι. Γ. Τζανετάκης, Ἐμ. Ἀθανασίου, Ο. Προδρομίδης, Α. Συμεωνίδης, Γ. Διαμαντόπουλος, Ν. Παναγιωτιάδης, Ν. Ἀναγνωστόπουλος, Παναγῆς Σταυρόπουλος, Κωστῆς Ἰωάννου, Μιχ. Σταύρου, Μουράτιος Διαμαντόπουλος, Χ. Ἰορδάνης.

ΟΙ ΕΝ ΑΔΡΑΜΗΤΕΙΩ.

Γ. Μ. Κέπετζη, Εὐστρατ. Καρατάσος, Ν. Σ. Σαλαδέλης, Ἡ. Παρπαγιάννης, Κλεάνθης Καμητζος, Σταῦρος Ν. Σιδηριώτης, Γεώργιος Σαράντου, Βασίλειος Περίδης, Εὐαγγέλης Πατζό-

πουλος, Γεώργιος Κασικάλης, Κ. Καρά Ἐλευθερίου, Ε. Σαρῆ
Μαλῆ, Π. Κ. Μειμάρ, Πανταζῆς Σάββα, Ἰω. Δημητρίου, Γεώργ.
Ἀταλίδης, Γεώργ. Σεβαδόπουλος, Ἀθαν. Δαδιώτης, Ἀριστ.
Ἰατροῦ, Ἐλευθ. Μουριλέλης, Νικόλ. Δ. Χιοτέλης, Κυριάκος
Καπὰ Μαλῆ, Δημήτριος Παρῆ, Κωνσταντῖνος Φραγγούλης, Εὐ-
στράτιος Σπύρου, Ἰω. Παπαδόπουλος, Κωνστ. Δημητριάδης,
Δανιήλ Δ. Παπᾶς, Θεόφιλος Ἀθανασίου, Στυλιανὸς Χαβιαρίδης.

ΟΙ ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ.

Συμεὼν Οἰκονομίδης, Κωνστ. Π. Μακαρίου, Εὐστρατ. Δημη-
τρίου, Ἰω. Ἀθανασίου, Ἰω. Σταματίου, Γρηγορ. Ἰωαννίδης,
Θεοδόσιος Βαγιῶ, Ἀντώνιος Ἐμμανουήλ, Δημ. Νικολῆς, Θεό-
δωρος Ἀναστασίου, Ἀνδρέας Νικολάου.

Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν λοιπῶν ἀξιοτίμων συνδρο-
μητῶν, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν κατεχωρήθησαν, ἕνεκα τῆς τῶν
ἀγγελιῶν βραδύτητος.

Τὴν διόρθωσιν τῶν παροραμάτων ἐπαφίνομεν εἰς τὴν ἐπιεί-
κειαν τοῦ ἀναγνώστου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023262

ΑΘΗΝΩΝ

Εύρίσκεται παρά τῷ ἐκδότῃ,
καὶ τιμᾶται 1]4 τοῦ ἀργυροῦ μεδζιδιέ

